

CAPITOLUL 1

MANAGEMENTUL CALITĂȚII PRODUSELOR ALIMENTARE

1.1. INTRODUCERE

Conștientizarea siguranței consumatorilor și produselor nu a fost probabil niciodată la un nivel atât de ridicat. Crize alimentare semnificative produse în Europa în ultimii cinci ani au creat îndoieli în mintea consumatorului și o lipsă de încredere și siguranță în produsele de pe piață. În trecut, siguranța produselor era percepută și poziționată ca o responsabilitate voluntară a întreprinderilor, dar publicarea Directivei EU 2001/95/EC cu privire la siguranța generală a produselor în decembrie 2001 și a Regulamentului EU 178/2002 privind siguranța alimentară în ianuarie 2002 a adus o schimbare majoră. În prezent, legislația europeană constituie un set de cerințe care oricând orice întreprindere care produce, distribuie, importă și/sau exportă produse în și din Europa trebuie să se conformeze.

Dincolo de aspectul legal, siguranța consumatorilor este, în principal, o chestiune de responsabilitate și etică de afaceri. O bună calitate și siguranță a produselor contribuie la formarea încrederii consumatorilor și în consecință întăresc imaginea unei întreprinderi sau unei mărci în mintea consumatorului. A nu respecta nevoile și așteptările consumatorilor poate fi interpretat ca o trădare a acestei încrederi și drept consecință, poate conduce, pe termen lung și în cel mai rău caz, la deteriorarea imaginii unei întreprinderi sau mărci și în unele cazuri, a partenerilor de afaceri și industriei în ansamblu. Aceasta este miza compromiterii calității și siguranței.

Din fericire, majoritatea întreprinderilor iau deja în serios calitatea produselor și siguranța consumatorilor. Au fost dezvoltate și implementate voluntar numeroase bune practici. Aceste practici asigură astăzi un nivel fără precedent al siguranței produselor. Companiile își perfecționează continuu sistemele interne ale calității prin noi tehnologii și modalități de lucru.

Cu toate acestea, în ciuda eforturilor depuse pentru asigurarea unei calități optime a produselor și a precauțiilor adoptate în fiecare zi, se produc incidente în care produse nepotrivite ajung la consumatori. Odată identificate, aceste produse trebuie localizate și retrase rapid de pe piață. Acest principiu este în legătură cu capacitatea unei întreprinderi de a urmări produsele în lanțul de aprovizionare,

să se retragă din canalele de distribuție atunci când este cazul și să se colecteze de la consumatori când este necesar.

În domeniul trasabilității, retragerii și colectării produselor, au fost dezvoltate și implementate numeroase bune practici, fie voluntar, fie sub conducerea unor organizații naționale precum ECR, subliniind importanța colaborării dintre producători și distribuitori. Cu toate acestea, astfel de practici sunt adesea aplicabile numai într-un context particular, de întreprindere sau național și înregistrează unele divergențe, discrepanțe și limitări atunci când sunt luate în considerare produse internaționale, care traversează granițele geografice. Aceste divergențe și limitări constituie bariere pentru o trasabilitate eficace a produselor la nivel european.

Recomandările specifice celor mai bune practici de afaceri și cerințele legale europene în materia siguranței produselor se constituie ca premise pentru promovarea implementării unui proces de trasabilitate a produselor sprijinit de standarde GS1 (fost EAN-UCC) precum identificarea unică a produselor și locațiilor, etichetarea paleților, schimbul de informații privind produsele expediate etc. Aceste recomandări nu sunt obligatorii din punct de vedere legal. Cu toate acestea, ele oferă direcții asupra organizării necesare pentru sprijinirea unui proces eficace de trasabilitate, retragere și colectare a produselor și management al incidentelor/crizelor.

Întreprinderile care operează la nivel național diferă ca mărime și practicile lor diferă după sectoarele de activitate în care operează. Acest document a fost conceput pentru a fi potrivit pentru toate întreprinderile, indiferent de mărime. Conține alternative și căi de migrare pentru întreprinderile care nu utilizează încă sau nu sunt familiare cu standardele GS1 (fost EAN-UCC).

Punctul zero pentru Europa

În data de 3 decembrie 2001, Directiva UE 2001/95/CE privind siguranța generală a produselor, iar în data de 28 ianuarie 2002, Reglementarea UE 178/2002 privind legea generală a alimentației au fost publicate și vor intra în vigoare la 15 ianuarie 2004, respectiv 1 ianuarie 2005.

Cerințele acestor legi sunt aplicabile oricărui întreprindere din oricare stat membru.

Acum este mai important ca niciodată ca producătorii, importatorii, exportatorii, angrosiștii și detaiiștii să lucreze împreună și să implementeze standarde și procese de afaceri consistente conforme celor mai bune practici, concepute pentru a se conforma noilor cerințe legale și pentru a livra standarde mai bune privind calitatea și siguranța produselor pentru consumatori.

Activitatea în acest sens a început deja în întreprinderi și prin intermediul ECR Europe și EAN International.

În ultimii cinci ani, acoperirea în media a crizelor alimentare și non-alimentare a crescut semnificativ. Exemplele includ:

- alimentare: dioxina, bolile cavității bucale și membrilor inferioare, contaminările cu pesticide, listeria;
- non-alimentare: colectarea unor produse precum materiale de curățat, jucării, automobile.

Siguranța produselor devine o preocupare zilnică într-un astfel de mediu complex. În medie, un detailist tipic de dimensiuni mari înregistrează o alertă pe zi și 200 de produse sunt retrase de piață în fiecare an.

Industria devine tot mai complexă și mai vulnerabilă din cauze următoare:

- globalizarea industriei;
- lanțurile de distribuție care operează just-in-time;
- concentrarea producției și distribuției.

Această nouă realitate necesită o reconsiderare fundamentală a celei mai eficiente modalități de a livra consumatorilor produsele potrivite la prețurile potrivite. Practicile operaționale care ignoră standardele globale de afaceri și separația rigidă a rolurilor tradiționale ale producătorilor și distribuitorilor ameninșă să sufocă în mod inutil lanțul de distribuție și nu reușește să exploateze sinergiile care rezultă din tehnologii informaționale și instrumente de planificare noi și puternice.

Rămâne valabil faptul că fiecare întreprindere este singura responsabilă cu inițierea unei retrageri sau colectări a produselor proprii. Dar atunci când bunurile au pierdut deja limitele unei întreprinderi și nu se mai află în sfera acesteia de influență nu există nici o îndoială că un proces eficient – rapid și comprehensiv, dar administrat cu costuri minime – nu este posibil decât prin colaborarea strânsă a tuturor partenerilor din lanțul de distribuție implicat.

Trasabilitatea este acum o cerință legală clară și întreprinderile nu au o altă alternativă decât implementarea unor sisteme adecvate pentru a-și păstra competitivitatea.

Dar dacă trasabilitatea produselor este privită de dincolo de cerințele legale, întreprinderile vor observa încă două tipuri de beneficii ce vor rezulta din implementarea celor mai bune practici:

- primul este că prin implementarea trasabilității produselor, întreprinderile vor răspunde noilor așteptări crescute ale consumatorilor privind calitatea și siguranța produselor;
- al doilea este că întreprinderile pot îmbunătăți în mai mare măsură valoarea oferită consumatorilor ameliorând simultan eficacitatea și eficiența afacerilor.

Trasabilitatea oferă oportunitatea unei valori mai mari pentru consumatori, a eficacității și eficienței în lanțul valorii.

Noile reguli ale afacerilor în producția și distribuția alimentelor

În ciuda unor rezultate foarte bune obținute deja în termeni de calitate a produselor și siguranța consumatorilor, progresul nu va fi niciodată sinonim cu risc zero. Tiina și tehnologia permite să se lucreze pentru reducerea riscurilor, dar nu pentru eliminarea acestora. Industria, în ciuda tuturor îmbunătățirilor obținute, se poate confrunța cu amenințarea unui eec în privința calității produselor.

Unul din scopurile sistemelor de asigurare a calității este de a produce produse sigure. Deși toate procedurile pot fi administrate în conformitate cu norme, standarde și legi prestabilite, nu este posibil să se ofere o asigurare totală împotriva unui posibil incident critic.

Prima prioritate a proceselor de trasabilitate a produselor și management al incidentelor este protejarea consumatorilor și asigurarea unor proceduri rapide de retragere și colectare a produselor. A doua prioritate este să administreze aspectele de natură economică privind întreprinderea și aceasta se poate obține cel mai bine prin identificarea și localizarea precisă a tuturor produselor neconforme.

În funcție de nivelul implementării și de infrastructura selectată de o întreprindere, procesul de trasabilitate a produselor poate necesita investiții semnificative. Beneficiile și economiile nu sunt identificabile la prima vedere, iar cheltuielile trebuie considerate ca o investiție strategică pe termen lung deoarece depinde de percepția consumatorilor, de imaginea întreprinderii și de încrederea arătată de consumatori la cumpărarea unui produs.

Nu toți actorii din lanțul de distribuție în alegerea mai bună informație ca valoare adăugată produsului și multe decizii se bazează pe o inspecție fizică a calității. Costul implementării sistemelor de trasabilitate va varia foarte mult de la o afacere și de la un sector la altul, în funcție de tipul de tehnologie adoptat, cantitatea de informații necesare a fi stocate și complexitatea lanțului de distribuție. Este probabil ca sistemele să fie introduse rapid unde există beneficii proporționale în logistică și controlul proceselor sau unde cota de piață amricii ar fi periclitate în lipsa introducerii acestor sisteme.

Este clar faptul că trasabilitatea produselor costă. Dar costurile generate de lipsa acesteia, sau de existența unor sisteme ineficiente pot fi majore pentru consumatori, întreprinderi individuale, sectorul în care activează și la nivel național și internațional pentru guvernele respective. Principala valoare adăugată, pentru o întreprindere, de a avea un proces de trasabilitate și un management al calității solide este reflectat în sfârșit prin utilizarea celor mai bune practici ECR de implementare a trasabilității. Utilizarea standardelor GS1 pentru a obține conformitatea cu cerințele legale și pentru a îmbunătăți lanțul de distribuție reprezintă calea optimă de urmat pentru obținerea unui echilibru optim între costuri și beneficii.

Întreprinderile care implementează cele mai bune practici colaborative și standardele GS1 au nevoie ca și partenerii lor să facă același lucru. Atingerea unei mase critice de implementări la nivelul partenerilor comerciali naționali și europeni reprezintă o nevoie clară de afaceri.

Reguli cheie de afaceri:

1. *Colaborarea dintre partenerii comerciali trebuie să fie promovată continuu. Practicile prin care un partener comercial își impune propriile puncte de vedere și sisteme trebuie să înceteze a mai fi folosite printr-un acord reciproc.*

2. *Prin utilizarea unor standarde globale voluntare de afaceri, fiecare întreprindere implicat în lanțul de distribuție poate rămâne responsabil pentru alegerea furnizorului de servicii care să îi implementeze sistemul într-o piață deschisă, competitivă.*

3. *Utilizarea unor standarde globale voluntare de afaceri îmbunătățește eficiența și conduce la diminuarea costurilor totale în lanțul de distribuție.*

1.2. DREPTURILE CONSUMATORILOR

1.2.1. Mișcarea mondială a consumatorilor și drepturile lor

Mișcarea mondială a consumatorilor reprezintă una din forțele principale care derivă din societatea civilă. În ideea promovării și apărării drepturilor consumatorilor, grupurile de consumatori participă alături de alte organizații sociale la promovarea și edificarea unei societăți mult mai corecte și mult mai egalitare. Cetenii, tot mai numeroși joacă rolul atât de consumatori cât și de actori pentru elaborarea politicii și schimbarea economică și socială. Guvernele devin din ce în ce mai conștiente de forța populației în calitate de consumatori și aduc astfel o importantă contribuție la dezvoltarea umană și socială. Pentru a încuraja funcționarea piețelor în echitate și transparență, organizațiile consumatorilor analizează imperfecțiunile pieței; evaluează gradul de satisfacere a nevoilor esențiale; tratează problemele legate de practicile anticoncurențiale; evaluează comportamentul și experiența consumatorilor; procedează la testarea produselor și a serviciilor și furnizează sfaturi referitoare la modul de tratare a reclamațiilor și programe de informare și educare. Ceea ce permite ameliorarea calității și relevanța produselor și serviciilor, ameliorează totodată și eficacitatea economiei de piață. Organizațiile consumatorilor dau astfel o voce acestora. Ele acționează pentru a supraviețui, a ghida și a promova necesitatea reglementării pieței, în ideea de a proteja drepturile consumatorilor. Grupurile de consumatori recunosc necesitatea unui echilibru privind valoarea și beneficiile deschiderii pieței, cu obligația de a facilita accesul la toate bunurile și serviciile esențiale ca și importanta definirii

îrspunderii în fața unor norme de securitate. În calitate de reprezentanți ai interesului general al consumatorilor (publicul cumpărător și utilizator de bunuri și servicii), aceste organizații sunt hotărâte, ferme, preocupate de deciziile publice.

Organizația Internațională a Consumatorilor este o federație internațională ce cuprinde 247 de organizații de consumatori din 111 țări din lume. Această organizație reprezintă în mod direct zecile de milioane de consumatori de pe glob și vorbește în numele lor, mai ales pentru cei defavorizați.

Mișcarea mondială a consumatorilor solicită un sistem comercial multilateral care susține și încurajează dezvoltarea drepturilor consumatorilor.

Consumatorii doresc și au nevoie de a fi reprezentați pentru a fi siguri că politica convenabilă lor este integrată în politica comercială, atât la nivel național cât și internațional.

Drepturile consumatorilor sunt următoarele :

Satisfacerea nevoilor esențiale - accesul la bunurile și serviciile esențiale necesare pentru existență, cum sunt hrana, apa, energia, umbră și căldură, îngrijire medicală, educație și igienă.

Securitatea - protecția împotriva produselor, proceselor de producție și serviciilor periculoase prin interzicerea de produse periculoase și stabilirea unor norme obligatorii de securitate și informare.

Informarea - furnizarea de informații care să permită consumatorilor să facă o alegere potrivit precum și protecția împotriva publicității și etichetarea greșită sau inexactă.

Alegerea - accesul la o varietate de produse și servicii de calitate la prețuri competitive.

Reprezentarea - pledoarie în favoarea intereselor consumatorilor și capacitatea de a lua parte la formularea politicii economice ; este dreptul de a fi înțeleși.

Repararea nedreptăților - pentru o falsă prezentare a mărfurilor de proastă calitate, a serviciilor publice și private nesatisfăcătoare, acest drept s-a înlesnit ca o bună reprezentare pe plan juridic.

Educarea consumatorilor - achiziționarea de aptitudini care să-i permită consumatorului să fie informat pe toată durata vieții.

Totuși experiența ultimilor ani arată că punerea în aplicare a acestor reguli ale OMC a amenințat drepturile fundamentale ale consumatorilor și a condus la o repartizare dezechilibrată a avantajelor potențiale ale expansiunii comerțului mondial.

1.2.2. Consumatorii și regulile OMC-ului

Drepturile consumatorilor amenințate

Cu toate că «Ciclul Uruguayului» conține câteva măsuri de liberalizare care ar putea aduce beneficii consumatorilor, conștientul lor global ar putea avea un impact negativ asupra drepturilor consumatorului.

- În mai multe țări, accesul la unele bunuri și servicii esențiale necesare existenței ca alimentele și îngrijirile medicale au fost reduse.
- Amenințarea mecanismului de reglementare a conflictelor și sancțiunile comerciale care rezultă de aici, pot duce la o scădere a nivelului de siguranță publică, a normelor de securitate și de protecție a mediului.
- Consumatorii pot fi privați de anumite informații de care au nevoie pentru a face alegerea cea mai bună.
- Influența marilor societăți multinaționale a scăzut; aceasta se traduce printr-o tendință de limitare a concurenței și plecând de la alegerea și valoarea banilor, a început să scadă încrederea acestora cu privire la efectele benefice ale liberalizării comerțului.
- Deciziile politice importante pentru consumatori sunt luate fără proceduri de consultare și reprezentare adecvate.

Regulile generale negociate la nivelul OMC-ului afectează din ce în ce mai mult legislația, în realitate, capacitatea guvernelor de a asigura o protecție eficientă a consumatorilor. Printre altele, costul ridicat de reglementare a conflictelor aproape de OMC, împiedică statele să parșeze atacurile la legile lor naționale care încearcă să protejeze siguranța publică și aceste legi sunt privite de multinaționale ca un obstacol de dezvoltare a afacerilor lor.

Punerea dezechilibrat în aplicare a «Ciclului Uruguayului»

Nu numai măsurile de protecție a consumatorilor au fost amenințate, dar și proasta punere în aplicare a angajamentelor OMC-ului de către rile industrializate a dus la o repartizare inegală a beneficiilor liberalizării comerțului. În urma numeroaselor referințe, rile dezvoltate au redus semnificativ tarifele lor în cursul negocierilor de la «Ciclul Uruguayului» (de la 6,3% la 3,9%); totuși un studiu aprofundat arată că aceste reduceri sunt ne semnificative în termeni monetari reali, deoarece nu se aplică la produsele cu interes pentru export în rile în curs de dezvoltare iar tarifele medii ale marfurilor provenite din rile în curs de dezvoltare sunt mult mai ridicate decât pentru cele provenite din rile industrializate.

De exemplu, Uniunea Europeană (UE) cheltuiește până la 71 la sută din PIB (600 miliarde de dolari americani) pentru diferite protecții comerciale, cifră comparabilă cu situația de a fi cu un deceniu înaintea Ciclului Uruguayului și creșterii unei piețe unice în UE. Directorul general al OMC-ului a recunoscut

recent ca țările cele mai bogate ale lumii nu au reușit să suprimе tarifele nici chiar la produsele esențiale exportate către țările mai puțin avansate. În consecință, mai multe țări în curs de dezvoltare continuă să depindă de exportul de produse de bază, într-o gamă limitată și al căror preț cunoaște o scădere pe piața mondială.

În timpul perioadei care a trecut până în anul 2001, expansiunea comerțului mondial care a reieșit din Ciclul Uruguayului se situa între 200 și 500 de dolari americani. În acest timp aproape 70 la sută din acest nou venit, intră în mâinile unui grup de țări industrializate, restul fiind împărțit între America Latină, China și câteva țări din Asia de Est. În contrast, țările mai puțin avansate ale lumii riscă să piardă până la 600 milioane de dolari americani pe an în cadrul actualului sistem de schimburi. Africa sub-sahariană va pierde 1,2 miliarde de dolari americani pe an.

Proasta repartiție a beneficiilor comerțului mondial a dus la câțiguri inegale pentru consumatori, cei săraci suferind astfel cel mai mult. În jur de o cincime din populația lumii a fost exclusă de la creșterea nivelului de consum. În țările în care situația a redevenit dificilă (cu excepția Chinei și Indiei), cheltuielile pentru consumul privat, pe cap de locuitor, au scăzut în jur de unu la sută, în cursul ultimilor cincizeci de ani. Consumul pe cap de locuitor în Africa este astăzi în jur de 20% mai scăzut decât în 1980. Cu toate că consumul ar trebui să fie un mijloc de a se ajunge la dezvoltarea umană, nu toate tipurile de consum au aceeași valoare. Punctele de plecare trebuie să fie domeniile de consum care sunt esențiale pentru a asigura o viață lungă, sănătoasă și creativă. În prezent se estimează un număr de 840 milioane de persoane care suferă de malnutriție, 880 de milioane care nu au acces la serviciile medicale și 2 milioane de persoane care sunt private de electricitate.

Pe plan mondial, consumul alimentar mediu pe cap de locuitor a crescut puternic în ultimii 25 de ani, dar în Africa subsahariană s-a schimbat în rău și se situează încă sub minimul dietetic necesar de 2300 calorii pe zi. În consecință, numărul persoanelor care sunt victime ale malnutriției este mai mult decât dublu. Problemele în ceea ce privește consumul esențial sunt probleme care nu se pun decât în țările sărace. Propagarea anumitor mărci, firme, în întreaga lume este o caracteristică a consumului de peste tot, dar integrarea se face într-o manieră inegală, reprezentând produsele pentru un număr mare dar disponibile doar pentru o minoritate. În timp ce elita mondială este constituită din consumatori pe piața integrată, alții sunt excluși de la beneficiile pe care le-ar putea aduce comerțul internațional. În timp ce în unele țări s-a ajuns la o creștere economică, pentru consumatorii săraci satisfacerea nevoilor esențiale se confruntă cu alte probleme; se înleagă de aici incapacitatea pieței de a furniza bunuri și servicii adecvate.

În același timp, nu toți producătorii beneficiază de aceeași manieră de liberalizare a comerțului. Ridicarea barierelor comerciale a favorizat societățile multinaționale, care sunt astfel mai bine plasate pentru a beneficia de un mare acces la piață. Capacitatea lor de a deplasa producția și investițiile lor în

întreaga lume le oferă avantaje în fața întreprinderilor locale și a societăților mici. În realitate mulți dintre producătorii mici sunt obligați să-și închidă firmele ei fiind depășiți de societățile multinaționale.

Societățile multinaționale reprezintă forța conducătoare a mondializării, generând 70% din comerțul mondial și 80% din toate investițiile străine directe (ISD). Dintr-un total de 400 miliarde de dolari americani din ISD în 1997, 92% s-au îndreptat spre țările industrializate și doar 12 țări în curs de dezvoltare. Restul de 30 miliarde de dolari rămășiți au fost împărțiți între cele 136 de țări în curs de dezvoltare rămase.

În acest timp, cursul investițiilor nu a ameliorat capacitatea de producție locală, insistându-se pe o simplă fuziune sau achiziții peste frontiere. Fuziunile reprezintă aproape trei cincimi din fluxul mondial ISD în 1997. Aceste fuziuni au putut fi posibile prin liberalizarea comerțului și sunt concentrate în sectoarele industriale ca: produse farmaceutice, telecomunicații, bănci, asigurări și produse chimice agricole. Consecința este concentrarea industrială mare în mâna câtorva întreprinzători în fiecare industrie, fapt ce generează societățile multinaționale.

Puterea inegală în interiorul OMC

Dezechilibrul puterii din interiorul OMC este o altă problemă. Mai multe țări nu au expertiza necesară de a pune în aplicare regulile complicate care reglează comerțul mondial, dar cu toate acestea sunt obligate la liberalizare. Pentru o liberalizare reușită, este esențial o reglementare națională și internațională eficace, așa cum a arătat criza financiară din Asia de Est. Au fost aprofundate și propagate crizele din Asia de Est și criza financiară din Rusia. Acest lucru a dus la pierderea încrederii în ceea ce privește noua piață în mai multe țări în curs de dezvoltare. Un număr mare de țări nu sunt pregătite pentru o nouă serie de negocieri comerciale care să aducă un plus de liberalizare a comerțului.

Măsurile practice pentru a ataca dominantă OMC pentru economiile forte trebuie formulate conform legilor OMC care trebuie să furnizeze un forum de negocieri în care fiecare stat membru să aibă aceleași prerogative. Măsurile trebuie adecvate pentru a crește capacitatea țărilor în curs de dezvoltare, pentru a reprezenta interesele lor în cadrul OMC și a altor foruri. Secretariatul OMC și statele membre trebuie să facă dovada unei mari deschideri către toate sectoarele reprezentative ale societății OMC în care există probleme comerciale și trebuie să încerce să evite generarea unei separări artificiale între problemele comerciale și preocupările consumatorilor pentru dezvoltarea umană.

De ce solicităm consumatorii un bilanș și o mai bună participare

Nu se poate măsura liberalizarea comerțului strict în termeni economici, fără a se lua în calcul și impactul lor social.

OMC și acordul comercial rezultat trebuie să recunoască și să promoveze echitatea, accesul și normele sociale și ecologice ca fiind esențiale pentru procesul de dezvoltare. O importantă parte a acestui ansamblu considerat trebuie să dea prioritate drepturilor consumatorilor. Astfel, în cursul celor 50 de ani de negocieri comerciale multilaterale (GATT la OMC), nu au existat întodeauna formulare de reprezentare a intereselor consumatorilor.

Pentru transparență și echitabilitatea pieței OMC trebuie :

- să garanteze participarea consumatorilor în instituții și acorduri care definesc politica de liberalizare a comerțului și a investițiilor;
- să se asigure că drepturile consumatorilor nu sunt privite ca niște bariere împotriva comerțului.

1.2.3. Recomandări ale organizației internaționale a consumatorilor

Organizația internațională a consumatorilor recunoaște potențialul unui sistem pe piață care să promoveze drepturile consumatorilor și dezvoltarea durabilă. Însă regimul comercial actual a dat greș în realizarea acestui potențial. În prezent mersul piețelor a generat o inegalitate mare și un nivel scăzut de protecție a consumatorilor.

Pentru a asigura recunoașterea și respectul pentru drepturile consumatorului și pentru a reduce inegalitatea trebuie realizată o reglementare. Este necesară o participare activă a guvernelor în economia de piață pentru a se asigura că această funcționează în modul cel mai eficient pentru a atinge scopul dezvoltării durabile și egalității sociale.

Este recunoscută necesitatea programelor politice sofisticate și integrate pentru a încuraja o creștere echitabilă a nivelului de trai. Procesul de formulare a politicii atât la nivel național cât și internațional, pentru a fi eficient trebuie înțeles ca o consultare cu societatea civilă. Organizația Internațională a Consumatorilor a dat recomandări specifice membrilor OMC în cadrul declarației ministeriale de la Seattle pentru a apăra principiul drepturilor populației în calitate de consumator. Istoricul acestor recomandări se găsește în documentele Organizației Internaționale a Consumatorilor. Aceste recomandări trebuie puse în aplicare conform cu punerea în aplicare a Ciclului Uruguayului înaintea lansării unei noi serii de negocieri comerciale.

Transparență și responsabilitate

Pentru a se asigura de bună funcționare a sistemului comercial internațional, activitatea OMC trebuie să fie transparentă și să promoveze participarea nu numai a ONG-urilor ci mai ales a reprezentanților din țările în curs de dezvoltare. Ansamblul cuprinzând reprezentanții ai societății civile, și în curs de dezvoltare, împart o lipsă reală de influență la nivelul OMC.

- OMC trebuie să pună la punct un sistem de acreditare a ONG-urilor internaționale, un mecanism pentru a furniza ajutor financiar participanților proveniți din țările în curs de dezvoltare

- OMC trebuie să formuleze principii directe pentru consultarea atât la nivel regional cât și național, să înleag punerea la punct a unor contacte naționale, pentru a facilita accesul și contribuția organizațiilor civile la dezbateri pe tema comerțului
- OMC trebuie să cunoască resursele umane și infrastructura delegațiilor în curs de dezvoltare pentru a se asigura că toate participă egal și eficient la negocieri și pentru a reglementa conflictele. De asemenea trebuie să includă și accesul la consiliere juridică.
- OMC trebuie să deschidă un dosar public cu membri potențiali ai comisiei de conflicte pentru a spori încrederea publicului în rezolvarea acestor conflicte. Membrii comisiei trebuie să provină din diferite regiuni; atunci când apar probleme de sănătate, de protecția consumatorilor și de mediu, acestuia trebuie să facă o expertiză avizată.

Securitatea alimentară

Acest drept fundamental al consumatorilor trebuie respectat la cel mai înalt nivel.

În țările în curs de dezvoltare în care s-a impus o asemenea liberalizare agricolă nu s-a efectuat un studiu complet al impactului ca în cazul „Ciclului Uruguay-ului” asupra securității alimentare. Această evaluare trebuie efectuată exclusiv în țările mai puțin avansate și asupra consumatorilor săraci din țările importatoare de produse alimentare. În particular, rolul multitudinii de produse chimice agricole în controlul producției alimentare și impactul lor asupra securității alimentare trebuie să facă obiectul unui examen.

Trecerea în revistă a regulilor OMC-ului poate duce la adoptarea unei clauze asupra securității care să permită astfel guvernelor să ia măsurile adecvate pentru protejarea securității alimentare.

Subvențiile pentru exporturi utilizate de țările industrializate pentru a intra în concurență cu produsele agricole din țările în curs de dezvoltare, trebuie suprimate, ele constituie o amenințare pentru securitatea alimentară a consumatorilor în curs de dezvoltare și o formă de concurență neloială.

Securitatea produselor alimentare și a altor produse

„Ciclul Uruguay-ului” a adus dificultate în utilizarea normelor internaționale pentru securitatea produselor alimentare și a altor produse. Acest statut nu a fost aliniat la condițiile de supravegherea drepturilor consumatorului fapt ce a afectat dreptul la reprezentare și la securitate.

Informarea este o condiție privind mecanismul prin care consumatorii pot exercita influența asupra pieții. Acest lucru permite consumatorilor ameliorarea condițiilor de viață prin transmiterea de semnale corecte către producători.

- Examenul Acordului sanitar și fito sanitar (SPS) și acordul asupra barierelor tehnice asupra comerțului trebuie efectuate în consultare totală deschisă cu consumatorii.

- OMC trebuie să insiste pentru transparența îndeplinirii normelor pentru a atenua conflictele comerciale.
- OMC nu trebuie să submineze măsurile pentru a favoriza alegerea acestora.
- Membrii OMC trebuie să respecte principiul precauțiilor pentru Securitatea Alimentară conform art 5.7 din acordul SPS.
- OMC trebuie să dea prioritate asistenței tehnice în curs de dezvoltare pentru a ameliora securitatea alimentară și a produselor. În acest fel crește capacitatea acestor țări de a răspunde la norme și de a administra în mod eficace aceste proceduri pentru a pune la punct reglementările internaționale mai ales la nivelul Codex-ului Alimentarius (ISO) și la nivelul Comisiei Electrotehnice Internaționale (IEC).

Sănătatea

Măsurile de sănătate publică sunt amenințate de Acordul Drepturilor Proprietății Intelectuale legate cu comerțul (TRIPS). OMC trebuie să scoată în evidență interesele sănătății publice pe considerarea comercială.

- Acordul OMC trebuie să examineze TRIPS pentru a supraveghea accesul la medicamentele esențiale.
- Flexibilitatea permisă în Acordul TRIPS trebuie aplicată pentru a facilita accesul la medicamentele esențiale; politica trebuie să ceară o licență obligatorie și trebuie evitate presiunile comerciale asupra țărilor în curs de dezvoltare privind accesul acestor medicamente.
- Trebuie să atenueze conflictele privind măsurile sanitare.
- Trebuie date dispoziții pentru a proteja dreptul consumatorilor în întreaga lume la medicamente; expertiza tehnică trebuie făcută astfel încât brevetele să poată fi acordate și să se beneficieze de ele.

Concurența

Regulile internaționale privind concurența trebuie luate prin consultarea cu organele competente ONU și cu organizațiile societății civile. OMC are în vedere în materie de concurență :

- Supravegherea mecanismelor de control privind practicile internaționale anticoncurențiale ale societăților multinaționale cum sunt traficul prin transfer sau alte manevre ale întreprinderilor; se poate inspira din politica experților de la CNUCED. Mecanisme internaționale de control pentru fuziuni, achiziții, alianțe transfrontaliere.
- Politici de reglementare a concurenței în acord cu măsurile globale de protecția consumatorilor.

1.3. MANAGEMENTUL CRIZEI ÎN INDUSTRIA AGROALIMENTAR

1.3.1. Pregătirea

A construi un dispozitiv de criză pare simplu la prima vedere. Pentru aceasta este necesar să trebuie:

- identificate riscurile activității;
- concepute procedurile;
- antrenați membrii dispozitivului (exerciții și media-training);
- actualizat sistemul printr-o supraveghere a mediului și a feed-back-ului de experiență la ieșirea din episoadele de criză traversate.

Orice organizație candidat la punerea în aplicare a unui dispozitiv de criză își va fixa trei repere esențiale:

A localiza și a evita patru obstacole

- Primul obstacol este cel al **definirii** crizei și a focalizării pe o „listă” ale marilor scenarii de criză.
- Al doilea obstacol constă în a distinge între gestionare și **comunicația** de criză.
- Al treilea obstacol constă în a vedea în „planul de criză” un dosar **tehnic** de încredințat unui specialist (calitate, risc management, igienă-securitate-mediu, comunicație, secretariat general) în loc de a-i dezvolta profunzimea și energia mobilizatoare a unei teme înalt strategice și transversale. Cu siguranță, nu putem gestiona eficient o criză fără sistem telefonic bine gândit, dar esențial este mai întâi dezvoltarea unei stări de spirit.
- Al patrulea obstacol constă în a arunca „pietrele/poverile” **pe termen scurt** și rețetele prefabricate („cele zece principii de gestionare a crizei”) pentru a trece rapid la un alt câmp.

A agreea o navigare ușoară și paradoxal

- Eficacitatea unui dispozitiv se bazează pe o mulțime de **detalii**. Problema, este că fiecare detaliu este important, inclusiv simbolic cu gradul de participare al managementului superior.
- Managementul de criză este subiectul **nestabilizat**, încă puțin normalizat – altfel normalizabil - despre care nu știm nici măcar simțăm contururile cele mai banale, cum ar fi „Cât costă o criză?”
- Nu există **corpuri cu principii înalte** care să facă unanimitate (în parte principiile de etică). Răspunsul în această situație este întotdeauna „aceasta depinde” și calitatea deciziilor nu garantează cu nimic că vor fi aplicate și acceptate de consumatori, salariați sau acționari.

A acorda primordialitate factorilor umani

Din ce în ce mai mult, factorul uman apare în centrul ecurilor sau al eficacității în situație de criză. Înainte de îmbarcare, componența echipajului este demnă de atenție:

- Oameni de nivel înalt, dar **umili** în același timp, oameni de nivel înalt dar nu construieți după modelul „primul la concurs”. Profilurile cerute au următoarea configurație: „tiusă muncesc în echipă pentru a inventa soluții la o problemă care, în aparență, nu are soluție”.
- Oameni dotați cu **carismă** pentru a face să înainteze un dosar sensibil în esență care generează multiple comportamente de rezistență sau de evitare, ca „Cine se oferă voluntar să lucreze pe un subiect riscant, inclusiv penal, dificil, chiar înspăimântător, fără remunerație suplimentară, și cu, în locul celei dintâi, stres și constrângeri personale, începând cu înscrierea”.
- Un echipaj pestri. Managementul de criză pare o activitate ascuțită. În realitate, este dificil de găsit o funcție la fel de **largă** (cu excepția funcțiilor de conducere generală, doar dacă acestea nu sunt recunoscute ca atare). În afară de specialiștii riscului și ai crizelor, este bine să îmbarcăm și să facem escală în jur, la competențe multiple, mai ales tiințifice, juridice, informatice, financiare, de inteligență economică și administrativă, de gestionare a cunoștințelor și de conducere a proiectului.

1.3.2. Aptitudini cerute

Este vorba de a reuni și cultiva patru familii de aptitudini:

Soliditatea pregătirii

După Sun-Zu „Când evenimentul neașteptat apare, este prea târziu pentru a-și acoperi urechile”.

Este puțin câte puțin distingem „ziua J” în care trebuie să ne consacram tot timpul și toată energia pentru constituirea unui dispozitiv de criză minimal în loc de a se ocupa de criză. Anticipare, bun simț, simplitate și ergonomie servesc drept ghid pentru a fortifica sprijinul.

Siguranța privirii și viteza de reacție

Crizele vor fi cu atât mai bine gestionate cu cât se vor fi înscut mai devreme, cu cât se vor mobiliza mai rapid resursele pentru a le trata, cu cât vom crea condiții de muncă confortabile în celula de criză și cu cât ne vom fi organizat mai bine pentru a ne informa privind această situație. Aceste aptitudini nu se improvizează, ele se bazează pe punerea în aplicare a unui anumit număr de practici și instrumente.

Sensibilitate la ceilalți actori și la situație

Nu „câștigăm” o criză de securitate alimentară (și cu atât mai puțin în ceea ce va urma) „contra” celorlalți actori nici, negând criza sau responsabilitatea.

Lista responsabilităților pe care le putem aborda este lungă: ascultare vizavi de exterior, ne-rezistență și capacitatea de adeziune la situație, deschidere, empatie, modestie, lipsa aroganței, recunoștință, spirit de echipă și de serviciu, umanitate, respectarea angajamentelor, implicare personală, dar neostentativ, onestitate intelectuală.

Destule calități uneori judecate desuete sau puțin evaluate de anumiți „efi” de întreprindere, dar a căror prezență discretă și sinceră explică în mare parte viziunea clară și justă a celor doi președinți în mare timp și ecoul pozitiv trimis prin opinie, clienților și salariați.

For interior

În sens etimologic crizele (*krisis*) sunt o **accelerare** în istoricul întreprinderii sau al unei mări, accelerare care poate provoca dispariția căminelor și creșterea lor. În această fază de **incertitudine** îngrijorătoare unde este vorba de a **discerne** viitorul (cu riscul de a recurge la **sacrificii**), **deciziile** luate de către conducători relevă identitatea lor și constituie un **moment de adevăr** privind cultura și valorile întreprinderii.

Aceste probe, aceste situații limită nu pot fi trecute cu succes decât de către echipe și conducători animați de o mare forță de caracter și capabili să traducă valori în acțiuni inițiative. Personalități puternic dotate cu următoarele calități: creativitate, viziune pe termen lung, exemplaritate, autenticitate, sinceritate, bun simț, modestie, simplitate pentru a deveni decisivi și acceptabili complexitatea realului, curaj, constanță, fermitate, claritate și respectare a regulilor jocului, lizibilitate a comportamentului.

1.3.3. Bunele practici în managementul crizei

Dispoziții clasice de criză într-un impas

Dispozițiile clasice de criză se bazează pe următorul schelet:

Plan de criză = Analiza riscurilor + Proceduri + Media-trening + Exercițiu sau simulare a crizei.

Fiecare din aceste puncte este luat învers de către crizele emergente.

➤ **Analiza riscurilor:** urmează cel mai adesea o metodă rațională care vizează să clasifice riscurile după criteriile de probabilitate și de gravitate.

Remarcăm astăzi că există riscuri improbabile care se manifestă și că le putem regăsi în timpul crizei, în ciuda unui coeficient foarte slab în gravitate.

- **Procedurile de criz** : aliniate/adaptate la analiza riscurilor, ele se dovedesc deci inadaptate. Crizele care survin în viaa reală nu mai intră niciodată în proceduri (a nu uita că una dintre definițiile crizei este exact ceea ce „iese din cadru” și provoacă o „pierdere a reperelor”).

În plus ele sunt adesea slăbite de către defectul de punere la zi și suferă de un exces de învecinare cu singurul autor. Dar acest lucru nu este atât de grav pentru că ele nu sunt urmate niciodată în celulele de criză, și pentru a spune totul, ele nu ies din dulapuri.

Aceste proceduri nu sunt totuși zadarnice dacă le utilizăm ca proces-pretext la schimbările interne și nu ca rezultat definitiv, și dacă căutăm să le îndepărtăm la maximum.

- **Exercițiul sau simularea**: scenariu construit în secret și supus într-un timp compact la o celulă de criză nepregătită, sub privirea observatorilor înscrinați și îndepărtate disfuncționalitățile și redactează un raport, adesea interesant, dar care nu are niciodată efecte, nu mobilizează niciodată prezenții.

Aceste exerciții consumă mult timp de pregătire și generează mai ales decepții. Apoi se reia activitatea cotidiană și nu se face nimic în managementul de criză, până la exercițiul de anul viitor când se observă exact aceleași disfuncționalități. Se conservă anumite virtuți, dar efectele lor contra-productive contează.

- **Media-training-ul purtătorilor de cuvânt**: întotdeauna indispensabil, totuși maschează mai adesea o confuzie între gestionarea crizei și comunicația de criză. Comunicarea este bineînțeles esențială în situație de criză, dar nu e decât reflectarea unei strategii – sau a absenței unei strategii – și revelatorul unei culturi de întreprindere într-un moment de adevăr.

În acest stadiu al analizei, optimismul nu este de rigoare. Amenințările se acumulează ca o pândă de sabie ale lui Damocles, și vulnerabilitățile sistemelor puse în funcțiune – când există – sunt evidente.

Trecerea spre ieșirea din aceste crize constă în a nu mai încerca să ridici ziduri pentru a te apăra, ci de a **accepta schimbările** și de a **împrumuta calitățile lor**.

Dispozitive adaptate la noua distribuție își vor extrage eficacitatea din următoarele virtuți: lejeritate, rapiditate, implicarea principalilor conducători, caractere hibride, deschise surprizei și percepțiilor lumii exterioare.

Ce forme pot lua concret?

Ce instrumente și metode le sprijină?

Cum și le facem să se nască și să se dezvolte?

Zece rupturi sunt necesare pentru a crea asemenea dispozitive.

Confirmarea acestor ipoteze pe acest teren va conduce cu siguranță la o amplificare și o difuzare a acestor practici.

O nouă abordare în managementul crizei

• Acordarea unei polarități pozitive managementului crizelor

Managementul crizelor rămâne izolat și puțin eficient atât timp cât este privit ca o disciplină negativă, care nu produce valoare, în mod potențial periculos, tehnic mai mult decât strategic. Este timpul să ne amintim de versantul „oportunitate” a conceptului de criză (atât la greci, cât și la chinezi) și să adoptăm o **viziune radical nouă și pozitivă a managementului crizelor:**

- Ultimul său scop este de a servi (supra)viuirea, **perenitatea** întreprinderii.
- Trăiește într-o stare de spirit pozitiv, crizele sunt ocazia de a întări pilonii perenității: deschiderea spre lumea exterioară, legături cu partenerii-cheie, prudență financiară, coeziune internă, valori și identitate a întreprinderii.
- Calitățile dezvoltate prin antrenarea în situațiile de criză sunt un beneficiu pentru managementul situațiilor „normale” din întreprindere: capacitate de anticipare, aptitudinea de lucru în echipă, viteză de reacție, gestionarea stresului, siguranța raționamentului/opinieii, creativitate (în umor, adesea), sensibilitate la semnale slabe, acceptarea schimbărilor, modestie/deferință, cultură generală.
Cine nu ar vrea să vadă dezvoltându-se aceste calități în organizație?
- Crizele sunt prin natură un subiect care invită la „ieșirea din cadru”. Ele oferă o formidabilă oportunitate pentru a munci în **mod transversal**, pentru a înlătura obstacolele din întreprindere.
- A lucra asupra crizelor, adică a-i determina pe membrii întreprinderii să aprofundeze chestiunile de **identitate** și de **valori** ale întreprinderii. Aceasta vine, în parte, să satisfacă **nevoia de sens/simț** exprimat în interiorul organizațiilor, muncind pentru supravieuirea societății, ceea ce este mai ales și motivant.
- Rămâne mult de făcut și de inventat în câmpul crizelor. Acest câmp conține un puternic potențial de implicare, de **creație**, de împlinire a persoanelor, și deci de **recunoaștere** a ceea ce are mai puternic și mai nobil.
- A întări potențialul managementului crizei din întreprindere, adică a întări capitalul său de încredere asupra partenerilor și a dezvolta în interior încrederea în sine. Aceasta ameliorează inevitabil capacitatea de a inova și de a-și asuma riscuri. Fără inovație, sfârșitul întreprinderii va fi aproape. Managementul crizelor apare acolo unde nu ne așteptăm, **ca catalizator al inovației** și al asumării riscurilor. Într-un univers incert și schimbător în care suntem angajați, managementul riscurilor

trebuie să mai vizeze limitarea riscurilor, sau mai ales să permit să ia mai mult pentru a inova și să mai existe încă zece ani?

- Managementul crizelor poate fi **direct surs de valoare adăugată**, inclusiv asupra planului comercial. Întreprinderile franceze de distribuție a apei au monopolizat piața mondială de privatizare a rețelei de apă potabilă și de asanare în rațiunea avansului lor în managementul de criză, pentru că autoritățile locale sunt extrem de atente la dispozitivele de criză prevăzute pentru a-i apăra pe cetățeni în caz de poluare a resursei sau de ruptură a aprovizionării. Tendințele analoge se conturează în lumea alimentară și a marii distribuții.
- Începem să zărim reflexii care incită la **crearea de funcții** de pre-edicție-copilot, însărcinate nu să conceapă și să anime strategia întreprinderii, ci să se asigure cu o autoritate egală că această viziune și această strategie ar putea să se înscrie fără surprize neplăcute în viitor. Alții pre-edicționează în procent de 100% funcțiile lor operaționale pentru a se consacra viziunii pe termen lung și a fi în măsură să fie disponibili imediat în caz de criză. Timpul nu este probabil să dea îndeplătit acolo unde **fondurile de pensii** vor cere întreprinderi pe care le vor integra în mod semnificativ, anticiparea și pilotajul crizelor în practică (în acest stadiu, am putea spune că polaritatea managementului de criză va fi inversată cu adevărat).

Dezvoltarea acestei prime rupturi comandată de ceilalți factori de succes. Este tranziția de la *Krisis* (criză în greaca veche) la *Ktisis* (fundărie/întemeiere) care deschide trecerea în afara impasurilor în care sunt de înaltă valoare dispozitivele clasice.

În **Implicarea numărului 1**

Cea mai mare parte a politicilor managementului de criză se împotmolesc pentru că nu implică numărul 1 și încredințarea realizării dispozitivului unei societăți exterioare pentru a încerca să definească conceptul de „criză” din punct de vedere al întreprinderii, după ce și-a demotivat, în general, echipele printr-o muncă în prealabil la interior și neavând nici rezultat la capătul celor ase luni.

Ele așteaptă pe cale legală o investiție cost/termen pe cât de strâns posibil pentru că discursul este următorul: „În elegeri, am pierdut deja ase luni, și după atentate, pre-edicțiile – sau ministrul – ne presează”.

Condiția sine qua non a reușitei implementării unei politici de management de criză este **implicarea personală a principalilor conducători**. Ei vor fi cei care vor fi solicitați în caz de lovitură dură, e nevoie de o pregătire lucidă.

Crizele sunt pe punctul de a deveni normalitate și supraviețuirea întreprinderii este în joc.

În Adoptarea unui proces flotant

Dispozitivele de criză nu mai trebuie considerate ca proceduri de pus în aplicare (efort inițial important) după aceea să facă să treacă inteligent (efort mai mic, dar de durată).

De acum trebuie concepute ca un **proces care nu are capăt**, susceptibil de a fi reorientat sau renegociat în orice moment, instabil în compoziția sa și în formele sale de acțiune.

În A repune în cauză „gestionarea” crizei

Izbușniri singulare de progres constau în **reexaminarea ideilor cele mai răspândite** privind managementul de criză. Spre exemplu:

- „**Celula**” de criză. Este tot timpul pertinent? Provin majoritatea deciziilor din condițiile create de către reuniunea unei echipe într-o „celulă”? Și dacă da, pentru ce una singură?
- „**Pilotul**” sau „directorul de criză”. Există doar o persoană care are toate aptitudinile cerute și capabil să le conserve zi după zi? N-ar fi mai bine să abandonăm această idee și să ne imaginăm un anturaj ad-hoc cu noi funcționari, pentru a umple golurile inevitabile ale pilotului?
- „**Cartea de bord**”. Una singură? În loc de către o secretară neformată? Nu putem regândi în întregime finalitățile, suporturile, mijloacele de a o vizualiza pentru a face un instrument puternic în serviciul pilotului și a luării deciziei?
- „**Returul de experiență**”. De ce nu există sau este atât de insignifiant?

• Eficacitatea se află acolo unde se nasc și mor crizele, nu în mijloc

Managementul de criză este perceput, așa cum indică și numele său, înainte de toate ca o funcțiune esențială în situație de criză, adică în fază acută sau mediatică a fenomenului sau a procesului. În realitate, gradele de libertate care rămân în acest stadiu de intervenție sunt adesea cele mai slabe.

Eficacitatea rezidă **în amonte**, când crizele sunt încă în stadiul de potențial. Este locul de predilecție al **politicii de veghe**. Argillos a dezvoltat (pe modelul **Vigilia** antică a romanilor) patru tipuri de veghe pentru a întări practicile observate. La **vegheea clasică și pasivă** (vegheeri sectoriale – spre exemplu: veghe concurențială, brevete, reglementară, tehnifică, mediatică, Internet, socială, sociologică – completată de vegherea specifică asupra crizelor), este bine de adăugat practicile:

- **Vegherea dinamică – capacitatea de proiecție**
- **Vegherea descentrată**
- **(Auto)Vegherea**

Eficacitatea reface suprafața a **în aval**, în fază de cicatrizare, când trebuie să extragem învățurile, statuat prin noile reguli ale jocului, a re-fabrica legături.

În plus, puțin efort este consimțit: suntem prea presați să regăsim business-ul pierdut și să uităm momentele penibile când nu suntem prinși în eventuale urmări judiciare.

- **A trasa gropile negre conceptuale**

Crizele recente au scos în evidență douăzeci de teme esențiale care gravitează în jurul crizelor și pe care credeam că le cunoaștem bine, pentru că sunt cuvinte utilizate zilnic de către întreprinderi.

Din păcate, când încercăm să aprofundăm aceste noțiuni, ne dăm seama că ele se fură. Ne găsim în fața **gurilor negre conceptuale**.

Starea literaturii este aproape inexistentă sau neexploată în configurarea crizei pentru noțiuni aproape la fel de familiare ca următoarele:

- Nici un management de criză fără **anticipare**, dar unde să găsim gramatica anticipației? Nici o criză fără **surpriză**, care a explorat toate categoriile?
- În inima crizelor se află luarea deciziei.
- Orice celulă de criză este mai întâi și mai ales o asamblare de personalități, un aluat/o pastă umană(ă) cu istoricul și pasiunile sale. Acest colectiv se va găsi supus unui nivel excepțional de **team**, de stres și de oboseală. Este familiarizat cu aceste noțiuni care sunt mai ales recunoscute în altă parte, în lumea sportului și a armelor?
- Ce spune și de influență considerabilă a **arhitecturii** localurilor asupra ambianței și a calității asupra luării deciziei? Unde sunt studiile operaționale pe această temă? Câte localuri de criză neadaptate au fost condamnate la moarte strategică și la schimbarea echipelor valoroase?
- Crizele se caracterizează prin absența soluțiilor evidente, raritatea informațiilor de calitate în timpul și numărul important de erori de comis, de unde importanța facultății de a pune bunele întrebări și de a discerne esențialul. Unde se găsește **arta chestionării**?

Aceste **guri negre conceptuale**, deși periferice noțiunii de criză, condiționează dramatic eficacitatea unei celule de criză.

În **Acceptarea prăii iraționalului**

Majoritatea cadrelor conducătoare ale culturii franceze și iudeo-creștine sunt reticente în abordarea **temelor mitului, sacralului**, al fenomenelor psihice. Se privează astfel de grilele de lectură în special eficace asupra fenomenelor de criză, a căror materie primă este în mod esențial compusă din percepții care convoacă imaginărilor colectiv. În fondul oricărei situații de criză (unul din

sensurile principale ale *krisis* era sacrificiile practicate pentru a discerne viitorul) se găsesc **elementele constitutive ale sacralului**: viu și mort (persoane umane, ale unui produs, ale unei mărci, ale unei întreprinderi, ale unei meserii), prin raportare la Timp, la un Altul, dorință mimetică, violență și moarte fondatoare, sacrificiu și mecanism de apăsător, chestiune a identității.

Una din întrebările cele mai fecundate pe care se lucrează și se pun întrebări „**Care sunt tabuurile întreprinderii**, care sunt riscurile asupra cărora nu este o chestiune să lucrezi?”. Ele deschid, în general, accesul la problematici majore ale întreprinderii.

- **Instalarea muncii pe încrederea în centrul managementului de criză**

Centrul managementului crizelor nu este ocupat de o procedură miracolă, nici chiar de luarea deciziei, ci de către **încredere**. Scopul managementului de criză constă în a servi perenitatea întreprinderii. **Însă cheia de boltă a perenității, este chiar încrederea.**

Fără încredere nu există :

- deschidere spre lumea exterioară, ci recul în sine, incapacitate de a percepe semnalele de alert;
- viziune pe termen lung, defect de anticipație și lipsa entuziasmului pentru a se lansa în decizii importante;
- coeziune internă în jurul unei identități și a valorilor puternice, dar fragilitate constantă și prăbușirea primei probe;
- partajarea informației, lipsa toleranței pentru erori, lipsa climatului propice creativității, inovației, dar competiție sterilă la interior, sustragere a elementelor purtătoare de viitor.

Încrederea precede și condiționează luarea deciziei

În situație de criză, actorii implicați se simt amenințați pentru siguranța lor, pentru securitatea lor, viitorul lor, postul lor. Sunt pe posturile lor și foarte receptivi la semnalele emise de către întreprindere.

În acest context stă până de teamă, dacă întreprinderea nu creează încredere, deciziile sale nu vor fi niciodată acceptate sau puse în aplicare, oricare ar fi relevanța lor.

În situație de criză, actorii își formează opiniile și deciziile nu pe baza analizelor logice și a argumentelor raționale, ci pe indicii implicați, pe interpretări, pe o impresie de ansamblu și pe imitarea comportamentului apropiaților lor. **Gestionarea simbolică** înlăcă cu asalt prin gestionarea tehnică a evenimentului, „ceea ce se crede” depinde de „cel care vorbește”. În plus, totul se rezumă la o afacere de încredere (etimologic, de **credință**).

În sfârșit, crizele sunt momentele de adevăr când se pune **problema încrederii**. Ele interpelează puterile pe poziții și le amenință cu o **ruptură** a

contractului de încredere (este un sens primar al „sfidării/provocării” și a sfida însemna ruptura contractului de fidelitate între vasal și senior).

Autoritatea repus în cauză risc pierderea fidelilor și (*Fidelis însemna prieten sigur, în care se poate avea încredere*): clienți, acționari, salariați, alegători, și dacă hemoragia nu este stopată, dispariția lor pur și simplu.

Orice criză poate fi deci interpretată, a fi citită ca o provocare, adică ca semnul unei pierderi a încrederii. De aceea prezervarea capitalului-încredere este sau ar trebui să fie preocuparea majoră și constantă a echipelor conducătoare.

Argillos a dezvoltat plecând de la o busolă și de la un barometru, instrumentele care permit identificarea componentelor încrederii, măsurarea în situație de criză și generarea ideilor de acțiune pentru a restabili încrederea.

- **A se antrena pentru surpriză**

Mai multe căi se oferă pentru a reduce dinainte surpriza și pentru a se familiariza cu aceasta. Toate aceste tehnici vizează să subieze principalele bariere pe care le avem în materie, și care sunt rigidități mentale.

Una dintre rigiditățile mentale cele mai înrădăcinate și cele mai uimitoare prin longevitate este ineficacitatea **exercițiilor clasice de criză**.

Ne-ar arăta limitele lor și nu trebuie utilizate decât cu discernământ, pentru testarea materialelor sau a legăturilor spre exemplu. De fapt:

- Ei se amăgesc cu focalul punând exagerat accentul pe „ziua J”, astfel încât eficacitatea se joacă în amonte și la ieșirea din faza acută. Consideră participanții ca „testații” unei zile în loc de a-i considera actorii ai unui proces continuu de ameliorare.
- Ei pun participanții în **insecuritate psihologică și în spirit de rezistență** pentru că scenariul ales este rar judecat pertinent de către actorii terenului și pentru că regulile jocului sunt întotdeauna scuzate și deci contestabile. Spre exemplu în faptul de a compacta o criză de o săptămână și de o jumătate de zi pentru a „se putea juca” într-un mod compatibil cu utilizările timpului ale unora sau ale altora.
- **Creează o separare** și adesea resentimente între cei care știu, care au pregătit în secret scenariul, și ceilalți, cei care vor suferi în celula de criză.
- **Se mulțumesc să constate că criza a câștigat meciul**, că dispozitivele și echipele nu sunt operaționale, lucru la care ne așteptăm, dar nu ne permite să le ameliorăm.
- **Demotivează participanții**, mai ales dacă observatorii (și uneori mai rău, observatori superiori ierarhici) notează cu scrupulozitate insuficiențele lor.
- **Sunt ineficace**, pentru că produc ca rezultat o listă impresionantă de ameliorări de adus, listă prea copioasă pentru a fi urmată de

efecte în realitate, dat fiind că după o operație grea și pu în traumatizant, fiecare prefer să se întoarcă cât mai repede la ocupațiile pentru care este recunoscut și remunerat. În alii termeni, nimic important nu se face în management de criză, până la exercițiul următor, în general un an sau doi mai târziu.

- Se înserează într-o **rutină**, după exemplul exercițiilor incendiu, suferind de aceeași pierdere de credibilitate și de atracție. „Ne-am făcut exercițiul!” aduce cu sine „Cum s-a progresat?”. Când riscul este considerat tabu, exercițiul ar putea aluneca în rutina **ritualului**. Pune astfel în scenă un scenariu convențional, slăbit și vidat de orice ferment de destabilizare (astfel, nu vom testa tratamentul unei populații contaminate, nici prăbușirea unui avion pe o centrală, sau o luare de ostacități pe un loc sensibil). Este vorba deci de a se asigura pe sine și a asigura în exterior, mai ales prin mediatizarea exercițiului și a concluziilor sale.
- Difuzează o **imaginer negativă** a managementului de criză și a actorilor săi: nu vedem să progreseze sistemul: „La ce bun participarea la exerciții care nu servesc la nimic?”. Primim lovituri: „Mi-ar plăcea să le ved!” pe bază de ipoteze contestabile: „în realitate, am să le facem”, ceea ce condamnă a priori orice acțiune în domeniul și se traduce printr-o **participare din ce în ce mai redusă** a actorilor, începând cu echipa de conducere.
- Mai grav încă, practic o **contra-pedagogie: înrâdă cinează reflexe de eec** în memoria participanților, pentru că ne amintim mai întâi de ceea ce a constituit sursă de stres și de traumatism (chiar minim). Exercițiul după exercițiul, apar aceleași disfuncționalități care se observă, mai rău, cu o tendință de a se accentua. **Deprinderea este luată**, în caz de criză reală este mare să vezi apărând aceste comportamente inadaptate.
- În sfârșit, au fost concepuți, sunt mai mult de 30 de ani, pentru a testa „**planuri de criză**” răspunzând amenințărilor bine încadrate într-o **logică de proceduri** și de dezvoltare a mijloacelor. Nu mai coincid cu realitatea actuală schimbătoare care generează din ce în ce mai multe **scenarii neconvenționale**.

Acestea spuse, **nevoia de antrenament rămâne esențială**. Este chiar din ce în ce mai mult punctul crucial în fața multiplicării crizelor, creșterii riscurilor aberante, limitele procedurilor. Simulările rămân cel mai bun mijloc de a „îmblânzi” surpriza.

Argillos a dezvoltat o **nouă gamă de exerciții** în acest scop, gamă teoretic nelimitată pentru că este produsă de o combinație de patruzeci de perechi de criterii care permit calibrarea foarte fină a profilului unui exercițiu, în funcție de

obiectivele c utate i de un mare num r de op iuni. Acest instrument de profilare a exerci iilor poate s fie asociat la un generator de scenarii.

Aceste exerci ii nu seam n cu exerci iile conven ionale de criz .

- **Spre un nou limbaj**

Ultima faz a muncii de repozi ionare a politicilor de management de criz const a- i crea propriile instrumente de percepere a realit ii i a producerii cuno tin elor corespunzând noii distribu ii a peisajului de criz .

Fragmente de alfabet sunt deja degajate din înveli ul realului. Acestea sunt instrumente foarte opera ionale care servesc drept suport pentru gândirea i luarea deciziei în celula de criz .

Se iau ca exemplu forma schemelor chestionarelor, a tehnicilor de vizualizare, a trasabilit ii lu rii deciziei, a tehnicilor de anticipa ie i a format rii scenariilor de evolu ie, a formaliz rii returului/feed-back de experien .

În spatele acestui prim plan fragmentar se contureaz schi a unui nou limbaj pentru anticipa ia i pilotajul crizelor i a rupturilor.

Caietul de sarcini exist i acest limbaj de mi care, necesar vizual, va fi el însu i fructul unei rupturi epistemologice. De fapt, din punct de vedere al cercet rii, crizele scap de dou ori tentativelor de a le sesiza: **criza se fere te de tiin i criza se fere te adesea de eforturile cercet torilor.**

1.4. TRASABILITATEA ÎN INDUSTRIA AGROALIMENTAR

1.4.1. Abordarea trasabilit ii

Industria agroalimentar a cunoscut în ultimii ani crize foarte mediatizate, dintre care unele au avut sau ar fi putut s aib un impact important asupra securit ii consumatorilor.

Amintim printre altele criza vacii nebune, cea a dioxinei sau „listeria”, ca i crizele recurente ale alergenilor.

To i industria ii din sectorul agroalimentar risc s se confrunte cu o criz legat de unul din produsele lor. Obiectivul comun este de a controla:

- riscurile privind securitatea alimentar ;
- calitatea produselor fabricate;
- ca urmare a transparen ei, transformarea progresiv a produsului lor, cu scopul de a ob ine încrederea consumatorilor.

Ast zi, trasabilitatea este o necesitate.

Fabricantul are responsabilitatea conformit ii i a securit ii produselor pe care le pune la dispozi ia consumatorilor.

El trebuie să fie capabil, nu doar să se întoarcă la originea unui produs, dar și mai ales, să determine cauzele disfuncționalității sistemului dacă acesta se prezintă. Se impune astfel o abordare globală și pragmatică pentru punerea în aplicare a unui proiect de trasabilitate în orice sector al industriei agroalimentare.

Obiectivul acestei metodologii este de a analiza existentul pentru ansamblul proceselor din amonte, interne și din aval și de a evalua sistemul pus în aplicare prin auditul de trasabilitate.

1.4.2. Metodologia de trasabilitate totală

Norma ISO 9000: 2000 definește trasabilitatea astfel: **„Aptitudinea de a regăsi și istoric, punerea în aplicare sau amplasamentul celui examinat”**.

Reglementarea 178/2002 privind siguranța alimentară prevede trasabilitatea astfel: **„capacitatea de a identifica și urmări un aliment, o hrană pentru animale, un animal sau o substanță care se introduc sau se așteaptă să fie incorporat într-un aliment sau o hrană pentru animal, la toate nivelurile procesului de producție, procesare și distribuție”**.

Demersul de aplicare a trasabilității totale

Scopul este de a controla total procesele și a produselor, din amonte (originea materiilor prime – trasabilitate furnizor) și din aval (furnizarea produsului la consumator).

Directiva 2001/95/EC privind siguranța generală a produselor prevede:

- Articolul 3: “Producătorii vor fi obligați să lanseze numai produse sigure pe piață”.
- Articolul 5: “În limitele activităților lor, producătorii vor adopta măsuri în funcție de caracteristicile produselor pe care le livrează, care să le permit:
 - (a) să fie informați cu privire la riscurile pe care aceste produse le pot prezenta;
 - (b) să opteze pentru a întreprinde acțiuni corespunzătoare incluzând, la nevoie, pentru evitarea acestor riscuri, retragerea de pe piață, alertând consumatorii în mod adecvat și eficace, sau colectarea acestor produse de la consumatori”.

Trasabilitatea totală, identificând toate etapele proceselor de fabricație și livrarea pe piață a unui produs, trebuie să permită, eventual, întoarcerea la originea unei disfuncționalități (interne sau externe a întreprinderii), când se antrenează non-satisfacția clientului (reclamație a consumatorului sau criză).

Este un instrument de prevenție și de comunicație pentru punerea în aplicare a unui sistem de garanție de-a lungul lanțului alimentar.

Este în egal măsură un mijloc de anticipare, pentru a limita impactul financiar în caz de criză.

Mai constituie un instrument de gestionare eficace, de urmărire continuă și logică, asociind fluxul de informații la fluxul fizic al materiilor.

Acest demers implică concursul a numeroase departamente (cumpărări, producție, calitate, industrial, logistic...) și necesitatea mobilizării tuturor resurselor umane din întreprindere.

Este deci important ca toate persoanele care lucrează privitor la trasabilitate în cadrul întreprinderii să aibă un demers global în gestionarea proiectului lor. Derapaje importante, în termeni de planificare sau de buget, pot, de fapt, să apară în cursul proiectului.

Condițiile obligatorii pentru reușita proiectului de trasabilitate sunt:

1. **Identificarea produselor** în timpul întregului ciclu al transformării materiilor pentru comercializare, care implică:

- asigurarea unei bune cunoașterii a originii, a fabricației și a calității materiilor prime și a materialelor de ambalare;
- controlarea/stăpânirea etapelor și a instrumentelor de producție, calității și a controlului de conformitate;
- asigurarea conservării, transportului și a distribuției produselor finite.

Entitățile trasate pot fi numerele de lot de fabricație, de lot intern, de control sau de unități de expediție.

2. **Colectarea datelor** (Cum? Prin ce mijloace?) și **gestionarea acestor date** (stocaj, exploatare).

3. **Gestionarea interfețelor și legăturilor** care necesită:

- să dispună de mijloace fiabile și rapide care permit o încercare a legăturilor între loturi și unitățile de expediție succesive:
 - pentru a se întoarce până la sursă în caz de reclamație a consumatorului/cumpărătorului cu scopul de a detecta cauzele non-conformității
 - pentru a reveni până la produsele comercializate plecând de la materia incriminată;
- să asocieze alte mijloace existente în întreprindere, cum ar fi: demersul de certificare sau de acreditare, bunele practici de fabricație, analiza pericolelor (HACCP) și procedurile de igienă și de securitate.

4. **Gestionarea calității lanțului de aprovizionare** pentru a asigura o fluiditate a informațiilor și comunicația între actori, cu armonizarea sistemelor de informare, și responsabilizarea colectivă pentru calitatea și securitatea alimentelor.

Trasabilitatea totală cere o pregătire minuoasă, dar această metodologie de fond (Figura 1) permite buna cunoaștere a punctelor slabe din întreprindere și de a aduce acțiunile corective sau preventive necesare.

Alegerea unui nivel de trasabilitate este un echilibru ce trebuie realizat între o problemă economică și o problemă de risc în jurul gestionării informației.

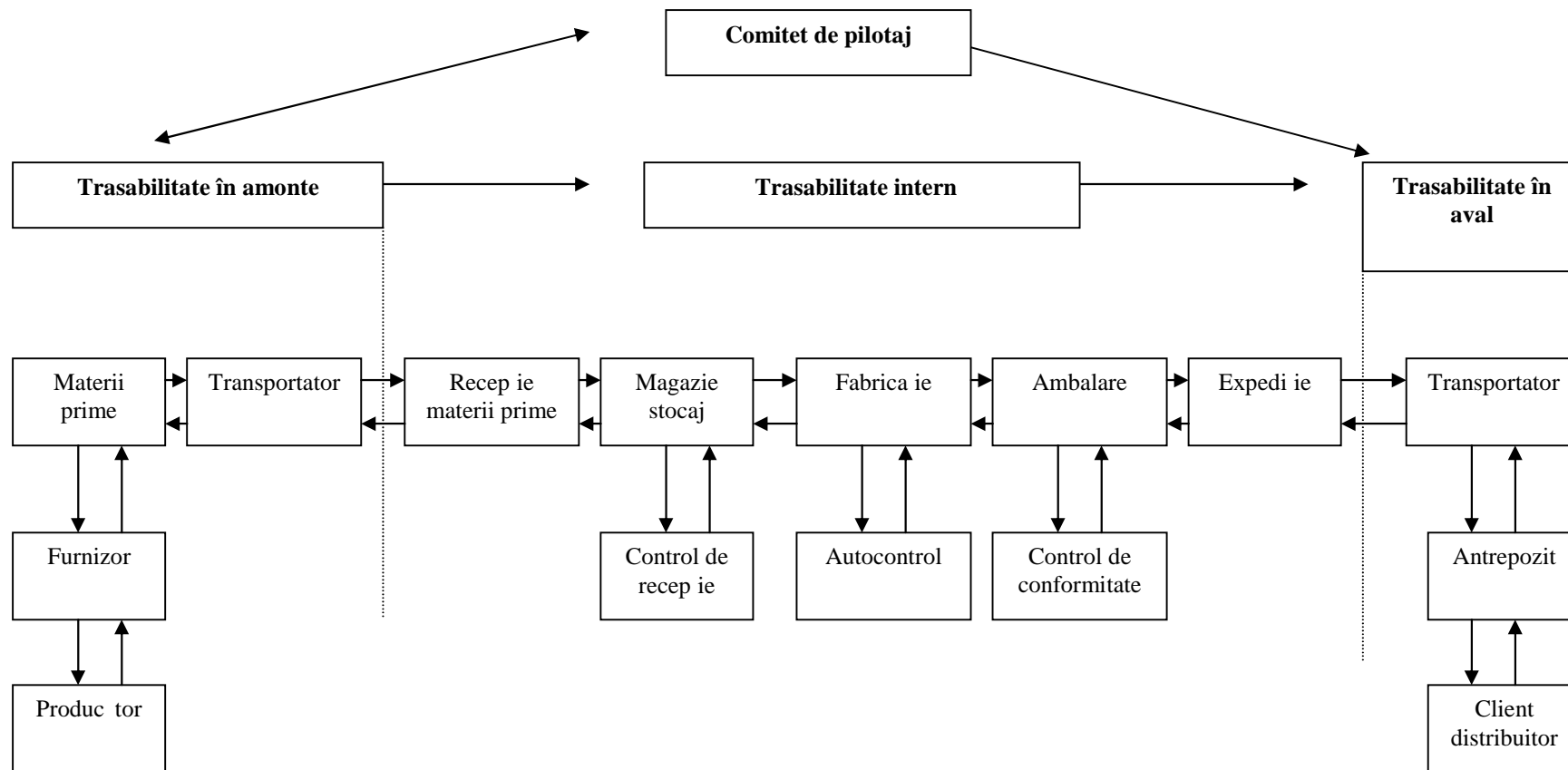

Figura 1.1 Trasabilitatea total

Trasabilitatea în amonte

Trasabilitatea în amonte se înscrie în politica de Asigurare a Calității vizavi de furnizorii de materii prime (MP) și materiale de ambalaj (MA) de contact alimentar.

Principalele mize ale trasabilității în amonte sunt:

- Asigurarea aprovizionării cu produse de calitate conform specificațiilor din caietul de sarcini (exemplu: produs non OGM, origine geografică a MP, tip de alimentație a animalelor, tratament fitosanitar...);
- Posibilitatea de a avea rapid informații complementare din partea furnizorilor privind originea produselor, în caz de criză (exemplu: diferite etape de producție, sortiment de mostre, etapa de transport a materiilor spre uzină ...);
- Anticiparea pentru a limita riscurile de extindere în caz de probleme privind o MP (sau un MA) la mai multe produse ale întreprinderii;
- Cunoașterea filierelor (exemplu: lapte, cereale, carton...) și analiza riscurilor în securitatea alimentară;
- Disponibilitatea procesului și instrumentelor comune de gestionare a furnizorilor de MP și MA (scop: câștigarea de timp, fiabilizare a furnizorilor).

Trasabilitatea internă

Trasabilitatea internă, și chiar trasabilitatea „fabrică”, începe la recepția materialelor și se încheie după expedierea produselor finite trecând prin toate etapele de fabricație.

Mizele trasabilității interne sunt:

- Ameliorarea și pînirii riscurilor de securitate alimentară, ca și controlul calității produselor finite;
- Anticiparea pentru a putea regăsi rapid informații fiabile în caz de criză;
- Ameliorarea proceselor de producție cu mărirea ecarturilor și a acțiunilor corective;
- Optimizarea instrumentelor de producție prin planificarea întreprinderii;
- Diminuarea verigii de blocaj a produselor finite (mize economice) conservând un maxim de securitate pentru consumatori;
- Cantitatea produselor de blocat va fi estimată în funcție de riscuri și de elementele de investigație/examinare;
- Oportunitatea pentru a ameliora trasabilitatea prin documente scrise (slabă reactivitate în caz de cercetare în timp limitat, arhivare dificilă) cu trecere la trasabilitatea informatică;
- Raționalizarea aprovizionării cu MP și cu MA, cu reducerea mărării lotului.

Trasabilitatea în aval

Mizele trasabilității în aval sunt:

- Posibilitatea de a regăsi rapid totalitatea produselor finite, de la primul punct de livrare la ultimele puncte de distribuție.
- Dispoziția unui sistem fiabil de identificare și de localizare a produselor finite, pentru a anticipa operațiunile de reconstituire (reamintire)
- Creșterea eficacității gestionării stocurilor cu o mai bună cunoaștere a stocurilor și a fluxului (gestionarea fluxului întins).
- Garanția fiabilității comenzilor și expedițiilor.
- Stabilirea unei interfețe fiabile și omogene între centrele de cumpărări, magazine și cumpărător final, sau între diferitele fluxuri din interiorul întreprinderii cu:
 - sistemul de codare a unităților de consum;
 - etichetarea palelor după standardul EAN 128: schimburi internaționale prin standardizarea etichetării unităților logistice (palei) pentru o lectură optică a codurilor de bare care oferă următoarele avantaje:
 - pasul re-etichetării palelor (asigurarea unei continuități a trasabilității între actorii lanului de aprovizionare);
 - posibilitate de informatizare a urmării palelor;
 - controlarea/stăpânirea fluxului logistic și fiabilitatea sistemului;
 - muncă de cercetare facilitată pentru client.

1.5. ACTIVITĂȚILE UNIUNII EUROPENE PRIVIND SECURITATEA ALIMENTARĂ

Introducere

Toți cetățenii europeni au dreptul la o alimentație sănătoasă, de calitate și variată. Toate informațiile despre compoziție, procesele de fabricație și utilizarea de bunuri alimentare trebuie să fie clare și precise. Înainte de a garanta un nivel ridicat de sănătate publică Uniunea Europeană și Statele membre au făcut din securitatea alimentară prima prioritate din agenda politică Europeană. Departate de a fi un concept izolat, securitatea alimentară se afirmă ca un obiectiv transversal al integrării în punerea în practică a ansamblului de politici comunitare. Mai multe competențe esențiale ale Uniunii Europene sunt direct concentrate:

Politica agricolă comună (PAC); realizarea unei piețe interne. Protecția consumatorilor; sănătatea publică precum și acțiunile venite în favoarea mediului înconjurător.

Sectoarelor agricol și alimentar din Europa le revine o importanță majoră pentru economia Europeană. Uniunea Europeană este al doilea exportator mondial de produse agricole după Statele Unite. Industria agro-alimentară de procesare este prima din lume și al treilea angajator industrial din Uniune. Cu mai mult de 370 milioane de consumatori, piața europeană este cea mai mare din lume și se extinde asupra țărilor Europei Centrale și Orientale și revigorează această tendință. Mai bine informată și mai organizată, consumatorii sunt în măsură să exprime exigențele în materie de securitate și calitate alimentară pe care profesioniștii din domeniu nu le pot ignora.

După anii 1990 și crizele alimentare pe care le-a traversat, Comisia Europeană a devenit conștientă de necesitatea stabilirii și respectării de norme foarte stricte de securitate pe ansamblul domeniului alimentar. Este o realitate că, Cartea Albă pentru securitatea alimentară, publicată în ianuarie 2000, pune în locul celei vechi o politică mai preventivă a eventualelor riscuri alimentare și ameliorează, la nivel european, capacitatea de reacție rapidă în caz de risc avansat.

Politica agricolă comună și Politica de protecție a consumatorilor

Pornind de la origine pentru remedierea penuriilor de după război, PAC intră în vigoare plecând din 1962 cu un prim obiectiv de asigurare a necesarului alimentar al cetățenilor europeni.

În anii 1970, Comunitatea a atins și chiar depășit acest obiectiv de satisfacere alimentară pentru majoritatea produselor agricole. De o manieră productivă, sectorul agricol și industria alimentară au evoluat după o logică destinată satisfacerii de mai multe nevoi și exigențe ale consumatorilor în materie de securitate și calitate a produselor.

Neprevăzut, în Tratatul de la Roma, politica de protecție a consumatorilor a apărut progresiv în această perioadă cu contribuția Consiliului European de la Paris 1972.

Actul unic (1986) a permis introducerea noțiunii de consumator în Tratat. De asemenea, Comisia a putut propune măsuri în vederea protejirii consumatorilor luând ca bază politică "**nivel de protecție înalt**"

1990 crizele alimentare marchează o întoarcere

În cursul anilor 1990, crizele alimentare începând cu cea a vacii nebune au marcat o schimbare de politică în materie de protecție a consumatorilor și de securitate alimentară. Ele au pus în lumină limitele legislației comunitare și au antrenat o reacție puternică din partea puterilor publice. Adoptarea directivelor sectoriale a condus la diferențe de apreciere și aplicare în statele membre, uneori chiar au persistat litigii juridice.

Comisia Europeană a publicat în 1997 Cartea Verde despre principiile generale ale legislației alimentare din Uniunea Europeană, punct de plecare al unei vaste reflecții asupra legislației în vigoare și a posibilelor sale ameliorări.

Reforma PAC în cadrul Agendei 2000 constituie o evoluție importantă. Ea face parte din securitatea alimentară și din calitatea principalele sale obiective. Partea a doua a acestei politici cuprinde dezvoltarea rurală, susținând, de asemenea, agricultorii în acest demers.

O nouă strategie : Cartea Albă pentru securitatea alimentară

Dezbaterea publică în legătură cu Cartea Verde a dus, în ianuarie 2000, la publicarea Cartii albe despre securitatea alimentară. A fost declanșat o nouă etapă spre refacerea completă a legislației în acest domeniu. Comisia anunță derularea unui cadru juridic ansamblu alimentară "de la ferma la masă" - o abordare globală și integrată. Ea prevede crearea Autorității europene de securitatea alimentelor (EFSA).

În vederea instaurării unui tratament cu adevărat uniform pe ansamblul teritoriului comunitar, Cartea Albă subliniază încă o dată necesitatea progresului în armonizarea sistemelor naționale de control și de extindere a acestora la frontierele uniunii în vederea apropiatei lărgiri. Ea preconizează, de asemenea, un dialog permanent cu consumatorii și profesioniștii din domeniu în vederea stabilirii încrederii reciproce. În sfârșit, Cartea Albă subliniază necesitatea punerii la dispoziția cetățenilor a unor informații clare și precise asupra calității, eventualelor riscuri și compoziției alimentelor.

Adoptat la sfârșitul lunii ianuarie 2002, reglementarea (CE) nr. 178/2002 este textul fondator al noii legislații în materie de securitate alimentară. Ea formează baza noii legislații în materie. Autoritatea europeană de securitate a alimentelor a fost pusă să funcționeze printr-un Comitet permanent al lanțului alimentară și al sănătății animale care înlocuiește cele opt comitete tehnice existente permanent. Sistemul de alertă rapidă pentru alimentația umană și animală este revigorat. Comisia dispune de puteri speciale care îi permit să ia măsuri de urgență chiar și asupra statelor membre care nu sunt în măsură să circumscrie singure un risc serios pentru sănătatea umană, animală sau mediu.

Baze juridice

Legislația comunitară în materie de alimentație cuprinde 4 articole principale ale actului constitutiv al comunității europene:

- Pentru că aspectele agricole sunt preponderente, art. 37 din domeniul "Agricultură" se aplică. El stipulează că, Comisia prezintă propuneri sub

form de reglementări, de directive sau decizii privind elaborarea și punerea în practică a Politicii agricole comune (PAC).

- Art. 52 constituie titlul 13 "Sănătate publică" a tratatului CE. El vizează garantarea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane în ansamblul de politici și acțiuni ale comunității. Prin derogare la art. 37, Consiliul se bazează pe acest articol pentru a adopta măsurile în domeniul veterinar și fito-sanitar având, în mod direct, ca obiectiv protecția sănătății publice.
- Art. 95 privind dispozițiile relative de realizare a pieței interne înănd cont de obiectivul prioritar de a asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății publice și a mediului.
- Cap. 14 "Protecția consumatorilor" și art. 153 vizează asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor. Acest articol recunoaște trei principii de bază ale politicii în materie: dreptul la protecția sănătății, a securității și intereselor economice ale consumatorilor. Comunitatea contribuie în același mod la promovarea dreptului lor la informație, la educație și la organizare pentru păstrarea propriilor interese. Exigențele protecției consumatorilor sunt luate, de asemenea, în continuare în definirea și la punerea în practică a altor politici și acțiuni ale comunității.

Obiective și principii generale:

Obiectivele generale ale politicii alimentare sunt:

- Asigurarea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane și animale pe parcursul unui șir de controale în toate domeniile alimentare.
- Plasarea calității în centrul preocupărilor.

Inseparabil de securitatea alimentară, noțiunea de calitate distinge două nivele:

- 1) calitatea nu este negociabilă, conduce la securitatea alimentară noastră și exigențele minime în materie de protecție a mediului și a speciilor animale și vegetale;
- 2) calitatea relativă sau subiectivă redă unui bun alimentar cu adevărat unicitate pornind de la gust, aspect, miros, metode de producție și utilizări.

- Restabilirea încrederii consumatorilor.

Înainte de a restabili această încredere, securitatea varietății alimentelor este susținută de-a lungul procedurilor mai stricte de supraveghere și control. Consumatorii trebuie să poată dispune de informație clară și precisă pentru toate aspectele relevante ale securității alimentare.

Marcajul CE de conformitate, cu mențiunile specifice precum eticheta ecologică sau indicațiile geografice și apelativele de arii protejate sunt în același timp inițiative care plasează calitatea, protecția consumatorilor și apărarea produselor tradiționale în centrul preocupărilor.

Reglementarea CE nr. 178/ 2002 stabilește 5 principii generale care guvernează toate dispozițiile din alte texte în acest domeniu:

- Este reafirmat caracterul integral al domeniului alimentar.

Este imperativ să se asigure un nivel ridicat de securitate alimentară la toate etapele domeniului alimentar, de la producătorul primar până la consumator pentru a garanta eficacitatea globală.

- Analiza riscurilor este un fundament esențial al politicii de securitate alimentară.

Trei intervenții distincte sunt necesare: evaluarea riscurilor pe baza avizului științific, gestionarea riscurilor prin intervențiile puterilor publice și comunicarea eventualelor riscuri marelui public.

Dacă datele științifice nu permit o evaluare completă a riscului, aplicarea principiului precauției recunoscut pentru prima oară în legislația alimentară este necesară pentru a asigura un nivel ridicat de protecție.

- Angajarea, responsabilitatea tuturor organizațiilor din domeniul alimentar. Fiecare intervenție în sector este responsabilă de securitatea produsului pe care îl importă, îl produce, îl transformă, îl pune pe piață sau îl distribuie. În caz de apariție a unui risc, se iau fără ezitare dispozițiile restrictive necesare și se avertizează autoritățile.

- Trasabilitatea produselor este stabilită la toate etapele circuitului alimentar.

La mijlocul sistemelor adecvate de colectare a informației membrilor lanțului logistic alimentar trebuie să fie în măsură să identifice toate sursele care le-au furnizat o componentă alimentară sau care le-au furnizat produsele.

- Cetățenii au dreptul la o informare clară și precisă din partea puterilor publice. Ei sunt consultați în manieră deschisă și transparentă pe tot procesul de decizie politică. Aceste eforturi de informare și de transparență corespunzătoare sunt principiile politicii comunitare în favoarea consumatorilor care recunosc dreptul la informare, la educație și la reprezentarea cetățenilor.

Domenii de activitate

În materie de securitate alimentară, Comisia și-a propus să creeze un cadru juridic capabil să aducă reguli minime de securitate a unei industrii agro-alimentare complexe, diversificate, și utilizând din ce în ce mai mult tehnologia avansată. Bazele sale comune sunt destinate să garanteze un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, animale și vegetale precum și un tratament echivalent pentru toate.

Prezentarea diferitelor domenii de activitate care sunt reluate pe traseul "de la fermă la masă" caracterizează această politică și caracterul indivizibil al

domeniului alimentar, având în centrul dispozitivului rolul determinant al autorităților europene de securitatea alimentelor.

Autoritatea europeană de securitate a alimentelor (EFSA)

Reglementarea (CE) nr. 178/2002 instituie Autoritatea europeană de securitatea alimentelor dotată cu personalitate juridică distinctă. Pentru a-și îndeplini cu bine misiunea (EFSA) este vizată ca o confluență a 6 ramuri esențiale:

- Furnizare de avize științifice independente pe probleme de securitate alimentară, de sănătate și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor, organismele modificate genetic sau de nutriție.
- Emite avize pe probleme tehnice alimentare cu scopul de a orienta politicile și legislațiile relative către domeniul alimentar.
- Colectarea și analiza informațiilor pentru toate riscurile potențiale precum și prezentarea unei expoziții cu specific alimentar înainte de a controla securitatea pe tot parcursul domeniului.
- Identificarea și notarea riscurilor emergente din locul celei mai amonte al lanțului logistic.
- Asistarea Comisiei în caz de urgență cu furnizarea de avize științifice la nivelul celulelor de criză create ad hoc.
- Stabilirea unui dialog permanent cu marele public și informarea despre riscurile potențiale sau urgente.

Alimentația animalelor

Sectorul agro-alimentar produce anual mai mult de 100 milioane tone alimente pentru animale. Regurile sanitare în vigoare conduc la o piață și la crearea de etichete privind aceste alimente. Alte dispoziții legislative reglementează utilizarea aditivilor (vitamine, antibiotice, factori de creștere, conservanți) în alimentația animalelor restricționând câteva substanțe precum dioxine pentru care s-au fixat limite maxime.

Revizia dispozițiilor în vigoare este destinată readucerii de reguli sanitare mai stricte aplicabile, cu precizie, subproduselor animale nedestinate consumului uman.

Industria agro-alimentară are obligația de a elimina toate deeurile chiar și cele provenite de la restaurație, înainte de a începe transformarea lor în alimente pentru animale. În funcție de riscurile potențiale, de măsurile riguroase de identificare, de transport, de depozitare și de tratament se aplică aceste reguli.

1.6. CARTEA VERDE A COMUNITĂȚII EUROPENE

1. Obiective

Lansarea unei consultații publice despre viitorul legislației alimentare comunitare.

2. Măsurile comunitare

Cartea Verde despre principiile generale ale legislației alimentare în Uniunea Europeană

3. Conținut

1. Obiective generale:

Cartea Verde fixează patru mari obiective în materie de legislație alimentară :

- verifică legislația adecvată cu așteptările consumatorilor, producătorilor, fabricanților și comercianților;
- verifică în ce măsură dispozițiile relative ale sistemelor oficiale de control și inspecție permit garantarea unei alimentații sigure și în toate deciziile, care protejează ansamblul intereselor consumatorilor ;
- angajează o dezbateră publică despre legislația alimentară ;
- permite Comisiei să propună măsuri proprii pentru desfășurare, dacă este cazul, legislația alimentară comunitară .

2. Comisia redefiniște obiectivele de bază ale legislației alimentare și insistă asupra necesității de a adopta un demers de reglementări care acopere ansamblul produselor alimentare. Aceste obiective sunt recenzate :

- a garanta un nivel ridicat de protecție a sănătății publice, a securității și consumatorilor;
- a garanta libera circulație a mărfurilor pe piața internă ,
- a fundamenta legislația despre dovezi științifice și evaluarea riscurilor ;
- a asigura competitivitatea industriei europene și a dezvolta perspectivele exportului,
- a transmite industriei, producătorilor și furnizorilor cea mai mare parte din responsabilitate luând în considerare securitatea produselor alimentare;
- veghează coerența, raționalitatea și claritatea legislației.

3. O legislație eficientă, clară, de înțeles și ușor de utilizat trebuie să fie la dispoziția producătorilor, industriei, întreprinderilor din sectorul alimentar autorităților însărcinate cu aplicarea măsurilor și consumatorilor. Comisia studiază măsurile susceptibile de simplificare și raționalizare a legislației alimentare comunitare.

Comisia lansează mai multe piste de reflecție :

- dezvoltarea unei legislații normative detaliate sau o abordare mai generală ?

- instrumentele de autoreglementare (coduri de bune practici, norme) sunt ele eficace în sectorul produselor alimentare?

- alege o abordare orizontală sau o abordare verticală (reguli specifice unui sector dat)?

- pentru a garanta un nivel de protecție a sănătății publice și a consumatorilor, sectorul produselor alimentare nu poate fi puternic reglementat.

Statele membre asigură un număr de măsuri legislative care provoacă un risc de fragmentare a pieței interne europene în piețe naționale. Cum dobândește simplificarea legislativă, menținerea unui nivel elevat de protecție și buna funcționare a pieței interne europene și a politicii agricole comune?

- care este tratamentul care se rezumă inițiativelor legislative naționale?

- cum intervine legislația comunitară în sectoarele pentru care principiul de recunoaștere reciprocă este dificil de aplicat?

4. Din analiza legislației alimentare comunitare existente se pot deprinde principalele caracteristici ale acestei legislații. Sunt de luat în vedere elementele următoare:

- o consultare adecvată a partenerilor sociali în momentul elaborării legislației este necesar pentru a asigura transparența;

- recurgerea la reglementări mai mult decât la directive este preferabilă de transpunere tardivă sau incorectă;

- adaptarea legislației progreselor științifice și tehnice trebuie să se poată face rapid prin recurgerea la procedurile simplificate;

- definițiile menționate în legislația existentă trebuie să fie aplicate în manieră generală la toată legislația comunitară care se referă la produsele alimentare. Comisia propune câteva definiții specifice. Ea definește produsele alimentare ca "tot materialul sau produsul tratat, parțial tratat sau brut destinat a fi ingerat de om, cu excepția igurilor definite prin directiva 89/662/CCE, medicamentele definite prin directiva 65/65/CEE și stupefiantele sau substanțele psihotrope care sunt reglementate de statele membre în aplicarea convenției internaționale". Ea (comisia) explică în același timp noțiunea de punere pe piață ca: "toate operațiunile având ca scop de-a furniza bunuri alimentare ceteri sau ca furnituri ceteri în vederea vânzării sau sub altă formă de transfer plătit sau gratuit, stocajul în vederea unei furnituri ceteri, cu excepția unei furnituri cu scopul de cercetare științific pus sub supraveghere de statele membre"

- din cauza verificării între directivele verticale relative la igiena veterinară privitoare la igiena și directivele generale despre igiena alimentară, simplificarea și raționalizarea legislației comunitare în acest domeniu este dificilă;

- calitatea produselor alimentare trebuie să fie asigurată datorită diferențelor de abordare datorate obiectivelor distincte ale pieței interne și a legislației agricole;

- în materie de etichetare a produselor alimentare, trebuie găsit un echilibru garantând consumatorilor accesul la toate informațiile utile în același timp la evitarea prescripțiilor inutile detaliate.

5. Un nivel de protecție ridicat al sănătății publice și al consumatorilor trebuie în orice caz garantat. Diferitele instrumente sunt deja la dispoziția comisiei, și anume :

- avizele obiectivelor științifice și independente ;

- puterile de apărare pentru a se apăra contra riscurilor grave și imediate pentru sănătatea publică ,

- mai multe strategii de luptă contra zoonazelor: eradicarea agentului zoonotic la populația animală sau de mediu, reducerea nivelului de infectare a populației animale, retragerea agentului zoonotic pe lanțul alimentar prin aplicarea unui tratament specific;

- legislația existentă în materie de urgență radiologică ;

Comisia face câteva propuneri în sensul unei mai mari protecții a consumatorilor:

- anumite state membre sunt aproape de legislația comunitară introducând în dreptul lor o obligație generală de inocuitate și salubritate a produselor alimentare. Astfel, întreprinderile alimentare sunt puse să asigure singure produse alimentare sănătoase, proprii consumului uman care să nu prezinte riscuri pentru sănătatea consumatorilor. Comisia își pune problema despre introducerea unei obligații generale la nivel comunitar.

- câmpul de aplicare a directivelor despre responsabilitatea de a face produse defectuase poate fi extins și la materiile agricole netransformate ;

- consumatorii au noi aspirații și pot pretinde în mod legitim în diferite etichetarea ca metoda de producție.

6. Comisia subliniază necesitatea de a garanta punerea în aplicare corectă și în timp util a regulilor relative pieței interne. În acest sens crearea unei platforme de discuții asupra transpunerii legislației comunitare poate fi avizată .

7. În materie de control, rolul societății nu este de a substitui statele membre ci de a verifica că, controalele necesare sunt realizate într-o manieră echivalentă și eficace în ansamblul pieței interne. Aceste controale trebuie să fie întreprinse asupra activității prezentând cele mai mari riscuri.

8. Dimensiunea externă : Comunitatea trebuie să se asigure că produsele alimentare pe care ea le importă satisfac însuși normele riguroase pe care

le-a stabilit pentru producția comunitară. La fel, ea trebuie să garanteze că produsele alimentare pe care ea le exportă pot fi comercializate fără riscuri în toată lumea.

Legislația alimentară comunitară trebuie să fie conform obligațiilor internaționale ale comunității. Uniunea Europeană trebuie să urmărească evoluția normelor, directivelor, recomandărilor și codurilor de bune practici adoptate de Codex Alimentarius.

În toate cazurile trebuie asigurat protecția consumatorilor.

1.7. CARTEA ALBĂ A COMUNITĂȚII EUROPENE

2. Obiective

Descrie un ansamblu de acțiuni necesare pentru a completa și moderniza legislația Uniunii Europene în domeniul alimentației, mai coerent, mai de înțeles și mai flexibilă, pentru a asigura cea mai bună aplicare a acestei legislații și pentru a aduce mai multă transparență consumatorilor. Garantează o treaptă superioară a securității alimentare.

2. Sinteza

1. O serie de crize privind alimentația umană și animală au pus în evidență slăbiciunile în conceperea și aplicarea reglementărilor alimentare în interiorul Uniunii Europene. Această situație a incitat Comisia să includă promovarea unui nivel superior de securitate alimentară printre prioritățile politice pentru anii viitori. Cum a subliniat Consiliul European reunit la Helsinki în decembrie 1999, el impune în particular ameliorarea normelor de calitate și de a întări sistemul de control despre toate produsele alimentare, de la exploatarea agricolă la consumatori.

2. **Cartea Albă** despre securitatea produselor alimentare formează un element esențial în această strategie. Comisia i-a propus un ansamblu de măsuri permițând organizarea securității alimentare într-un fel mai coordonat și integrat, în elegând printre altele:

- împuternicirea în locul unei Autorități alimentare europene independente, însoțită cu elaborarea avizelor științifice independente sub toate aspectele cu privire la securitatea alimentară, gestiunea sistemelor de alertă rapidă și comunicarea riscurilor,
- un cadru juridic ameliorat acoperind toate aspectele produselor alimentare „de la fermă până pe masă” ;
- sisteme de control mai armonioase la nivel național ;

- un dialog cu consumatorii și alte părți participante.

3. Înainte de a prezenta aceste patru aspecte mai detaliate, Comisia formulează principiile generale prin care să răspundă la politica europeană în materie de securitate alimentară :

- un demers global, integrat, aplicabil la tot lanțul alimentar,
- o definiție clară a rolurilor tuturor părților participante la lanțul alimentar (fabricanți de alimente pentru animale, explorații agricole și operatori din sectorul alimentar, Statele Membre, Comisia, consumatorii).
- trasabilitatea alimentelor destinate oamenilor și animalelor și ingredientelor lor;
- coerența, eficacitatea și dinamismul politicii alimentare.
- analiza riscurilor (în elegând evaluarea, gestiunea și comunicarea riscurilor)
- independența, excelența și transparența avizelor științifice.
- aplicarea principiului de precauție la gestiunea riscurilor.

Autoritatea alimentară europeană

4. Recoltarea, analiza și comunicarea informațiilor privind riscurile potențiale pentru alimentația umană și animală joacă un rol particular important. Se convine de a aduce ameliorări în domeniile următoare :

- urmărirea și supravegherea sistemului de alertă rapidă ;
- cooperarea în materie de securitate alimentară ;
- cooperarea științifică ;
- sprijin analitic;
- formularea avizelor științifice;
- asigurarea unei informații rapide și ușor accesibile consumatorilor.

5. În atingerea acestor obiective, Comisia are în vedere crearea unei Autorități alimentare europene independente care are sarcina de evaluare științifică și de comunicare, în limita cooperării cu agențiile și instituțiile științifice naționale. Această autoritate trebuie să devină referință științifică pentru ansamblul Uniunii în materie de securitate alimentară .

Ea va formula avizele științifice, va recolta și analiza informațiile necesare și va comunica cu consumatorii, f când dovada unui nivel ridicat de independență, de excelență științifică și de transparență .

6. Diferența obligațiilor de evaluare și de comunicare a riscurilor cere o acțiune legislativă . Ea necesită în mod egal un control în aplicarea legislației de către statele membre, o funcție care este actualmente asigurată de către Comisie în calitate de p zitor de tratate.

Pentru o bună cunoaștere a lucrurilor de evaluare și comunicare a riscurilor, a treia componentă a procesului de analiză a riscurilor, gestiunea riscurilor, solicitarea acțiunilor legislative, și deci deciziile politice fundamentate nu numai pe elemente științifice dar și pe o apreciere mai lungă a dorințelor și nevoilor societății.

7. Transferul unor astfel de puteri legislative și de control către Autoritatea alimentară antrenează o diluare nejustificată a responsabilității democratice. Este deci de dorit ca funcția de gestionare a riscurilor continue să fie exercitată de instituțiile europene și nu de Autoritate.

Mijloacele prevăzute pentru a atinge aceste situații specifice sunt în același timp foarte divergente.

Noul cadru juridic

8. Există actualmente o vastă legislație care acoperă atât producția primară de produse agricole pe care le produce industria de preparate alimentare. O altă sensibilitate a sistemului reiese din absența unui angajament clar a tuturor părților în ceea ce privește anunțarea rapidă a alertei despre un risc potențial.

9. Comisia prevede remedierea acestei situații propunând un ansamblu coerent și transparent de reguli în materie de securitate alimentară. Aceste reguli vor avea scopul de a defini principiile comune ale legislației alimentare, de a **instaura securitatea alimentară ca principalul obiectiv de drept comunitar** în materie de alimentație și de a furniza cadrul general pentru domeniile neacoperite de reguli armonizate specific.

10. Noul cadru juridic propune concretizarea diferitelor aspecte ale lanțului alimentară ;

- alimentele pentru animale :

- utilizarea materiilor și produselor specifice în alimentația animalelor, evaluarea, autorizarea și etichetarea alimentelor pentru animale, autorizarea instalațiilor de producție a alimentelor pentru animale și mrfuri de Control, punerea în aplicare a unui sistem de alertă rapidă ,

- sănătatea și bunăstarea animalelor : întărirea luptei contra ESB și altor encefalopatii spongiforme transmisibile, integrarea problemelor de bunăstare a animalelor în politica alimentară ;

- igiena produselor alimentare;

- refacerea tuturor dispozițiilor juridice existente în scopul de a garanta coerența și claritatea pe întreg lanțul de producție alimentară ;

- limitele de contaminanți și de reziduuri de pesticide și de medicamente veterinare în alimente;

- posibilitatea de a lua măsuri de protecție în situații de urgență;
- autorizarea și etichetarea alimentelor noi;
- procesele de decizie în materie de alimentare (ceea ce va însemna că va fi raționalizat și simplificat pentru a garanta rapiditatea și transparența).

Control

- aditivii, aromele, ambalajele și ionizarea bunurilor alimentare.

11. Comisia are în vedere o refacere exhaustivă a dispozițiilor în materie de control, de a garanta că toate verigile lui din lanțul de produse alimentare pot face obiectul controalelor efective.

12. Deși responsabilitatea primară pentru respectarea dispozițiilor legislative cade în sarcina operatorilor economici, **autoritățile naționale sunt însărcinate de a veghea respectarea normelor de securitate de către operatori.**

13. Auditurile și inspecțiile efectuate de către Comisie în cooperare cu Oficiul alimentar și veterinar (OAV) au relevat lacune în sistemele naționale de control.

14. Comisia estimează că, conceperea unui sistem de control armonizat la nivel european poate contribui la întărirea omogenității și calității controalelor. Ea propune deci definirea unui cadru comunitar pentru sistemul de control național, având trei elemente de bază: **definirea criteriilor operaționale** la nivel comunitar, la formularea orientărilor comunitare în materie de control și o mai bună cooperare administrativă în conceperea și gestiunea sistemelor de control.

15. Comisia pune problema dacă ea trebuie să aibă competențe suplimentare, să sprijine cu proceduri specifice contra infracțiunilor în curs când se constată o nerespectare marcantă a dispozițiilor comunitare.

Informațiile consumatorilor

16. În ceea ce privește comunicarea riscurilor, aceasta trebuie să fie interactivă și implicată într-un dialog și un retur de informații de la toți intervenienții. Fiecare fază de luare a deciziei trebuie să fie total transparentă.

17. Preocupările consumatorilor trebuie să fie luate înănd seama de:

- consultarea marelui public despre toate aspectele de securitate alimentară;
- furnizarea unui cadru de discuție între experți în domeniu și consumatori;

- facilitarea dialogului transnațional între consumatori la nivel european și mondial.

18. Comisia preconizează un demers mai mult proactiv pentru comunicarea riscurilor inevitabile pentru grupurile cele mai vulnerabile (femei însărcinate, copii mici, persoane în vârstă, persoane cu probleme imunodeficitare).

19. Regulile constrânse în materie de etichetare trebuie să permit consumatorilor să aleagă bunurile lor alimentare în totală cunoștință de cauză.

Pe de altă parte poate prin codificarea direcțiilor relative la etichetare, comisia dorește să vadă clar o extensie a obligațiilor de a menționa componentele unui produs alimentar cu toate ingredientele sale (și nu numai a ingredientelor care constituie cel puțin 25% din produsul final).

20. Comisia a examinat în același timp posibilitatea introducerii în dreptul comunitar dispoziții specifice privitor la “asertiuni funcționale” (de exemplu efectele benefice unui element nutrițional asupra funcțiilor corporale normale) și “asertiuni nutriționale” (care descriu de exemplu prezența, absența sau nivelul unui element nutrițional conținut într-un aliment sau valoarea sa în raport cu produsele alimentare analoge).

21. Informarea consumatorilor trebuie să se întindă pornind de la compoziția biologică, chimică și fizică a elementelor nutriționale și trebuie să acopere în întregime valoarea nutritivă a alimentelor. Comisia va prezenta propoziții vizând stabilirea criteriilor pentru alimente dietetice și alimente îmbogățite.

Dimensiunea internă

22. Alimentele și alimentele pentru animale importate trebuie să satisfacă exigențele sanitare în mod echivalent cu cele aplicate în producția internă a comunității.

23. Invers, nivelul de securitate pentru produse exportate de comunitate trebuie să fie echivalente exigențelor pentru produse puse pe piață în comunitate.

24. În cadrul Organizației Mondiale de Comerț (OMC), comunitatea trebuie să continue intervențiile sale vizând stabilirea regulilor internaționale permisiilor membrilor să mențină un nivel ridicat de siguranță publică în materie de securitate alimentară.

25. Comunitatea va studia practic posibilitatea de a încheia noile acorduri bilaterale cu toate țările privind recunoașterea echivalentă a măsurilor sanitare. Ea preconizează practic negocierea acordului cu țările vecine (Norvegia, Suedia) și subliniază importanța adoptării aquis-ului comunitar în materie pentru țările candidate.

26. Un plan de acțiune în materie de securitate alimentară, anexat Cărilor Albe, stabilește lista de 84 de propoziții legislative care trebuie să fie adoptate înainte de sfârșitul anului 2002.

1.8. PROBLEMATICA SIGURANȚEI/SECURITĂȚII ALIMENTARE I A TRASABILITĂȚII II PRODUSELOR ALIMENTARE

Directiva 2001/95/CE asupra siguranței generale a produselor

- Articolul 3: „Producătorii vor fi obligați să lanseze numai produse sigure pe piață”.

- Articolul 5: În limitele activităților lor, producătorii vor adopta măsuri în funcție de caracteristicile produselor pe care le livrează, care să le permit:

(a) să fie informați cu privire la riscurile pe care aceste produse le pot prezenta;

(b) să opteze pentru a întreprinde acțiuni corespunzătoare incluzând, la nevoie, pentru evitarea acestor riscuri, retragerea de pe piață, alertând consumatorii în mod adecvat și eficace, sau colectarea acestor produse de la consumatori;

Măsurile la care se face referire în acest subparagraf vor include de exemplu:

(a) o indicare, prin intermediul produsului sau ambalajului acestuia, a identității și a unor detalii despre acesta și despre produs, sau, acolo unde este cazul, despre lotul de produse din care face parte, cu excepția cazurilor în care a nu oferi aceste informații este justificat și

(b) în toate cazurile, acolo unde este posibil, testarea produselor oferite spre vânzare, investigarea și dacă este necesar, pstrarea unor înregistrări privind reclamațiile, precum și înerea la curent a distribuitorilor în legătură cu această monitorizare.

Distribuitorii vor trebui să acționeze cu grija cuvenită pentru a ajuta la conformitatea cu cerințele de siguranță aplicabile, în special prin nelivrarea produselor despre care știu sau ar fi trebuit să presupună că, pe baza informațiilor în posesia lor și ca profesioniști, nu satisfac aceste cerințe. Mai mult, în limitele activităților lor, aceștia vor participa la monitorizarea siguranței produselor plasate pe piață, în special prin

transmiterea informațiilor privind riscurile produselor, prin prestarea și furnizarea documentației necesare identificării originii produselor, prin cooperarea în acțiunea întreprinsă de producători și autoritățile competente de evitare a acestor riscuri. În limitele activităților lor, acestea vor lua măsurile pentru o cooperare eficientă.

Producătorii și distribuitorii vor coopera, în limitele activităților lor, cu autoritățile competente, la solicitarea acestora, la acțiunile întreprinse pentru a evita riscurile prezentate de produse pe care acestea le furnizează sau le-au furnizat. Procedurile pentru această cooperare, inclusiv procedurile pentru dialogul cu producătorii și distribuitorii cu privire la aspecte legate de siguranța produselor, vor fi puse la punct de autoritățile competente.

Reglementarea 2002/178 CE privind siguranța alimentară

Cerințele legii europene generale privind alimentația au constituit baza de orientare pentru această Carte Albastră a celor mai bune practici ECR, deoarece reglementarea oferă definiții mai exacte și mai complementare (de ex. trasabilitatea) și reprezintă cele mai stricte cerințe în materie de siguranță a consumatorilor.

Reglementarea pune bazele asigurării unui nivel înalt de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor în ceea ce privește alimentația, luând în considerare în special diversitatea în furnizarea alimentelor incluzând produsele tradiționale, asigurând în același timp funcționarea eficientă a pieței interne.

Această lege definește trasabilitatea astfel: **„capacitatea de a identifica și urmări un aliment, o hrană pentru animale, un animal sau o substanță care se intenționează sau se așteaptă să fie încorporat într-un aliment sau o hrană pentru animale, la toate nivelurile procesului de producție, procesare și distribuție”**, și pe scurt:

- formulează principiile în conformitate cu care operatorii din domeniul alimentar trebuie să asigure trasabilitatea: principiul identificării și urmăririi un pas înapoi și un pas înainte;
- reglementează responsabilitatea operatorilor de alimente și hrană pentru animale pentru produsele pe care le comercializează;
- este aplicabil produselor importate în și exportate din Comunitatea Europeană;
- pune bazele Autorității europene pentru siguranța alimentară, care poate solicita informații operatorilor alimentari;
- impune 1 ianuarie 2005 ca termen limită pentru conformitate de către toți operatorii alimentari.

Articolele legii europene generale pentru alimente care privesc trasabilitatea sunt: articolele 13, 14, 17, 18 și 19. Declarațiile din aceste articole reprezintă cerințele minimale pe care orice întreprindere trebuie să le implementeze pentru a fi în conformitate cu legea. Trebuie reamintit că unele legislații naționale sau europene sau unele practici comerciale locale pot necesita acoperirea unor aspecte suplimentare. Astfel de considerații locale nu sunt luate în considerare în această Carte Albastră ECR.

Iată câteva extrase cheie din Reglementare:

Articolul 13: Textul legii spune: „Fără a aduce prejudicii drepturilor și obligațiilor lor, Comunitatea și statele membre trebuie să :

- (a) contribuie la dezvoltarea de standarde tehnice internaționale pentru alimente și hrană pentru animale, de standarde sanitare și fitosanitare;
- (b) promoveze coordonarea lucrului la standardele pentru alimente și hrană pentru animale realizat de organizații internaționale guvernamentale și nonguvernamentale;
- (c) contribuie, unde este relevant și potrivit, la dezvoltarea de acorduri privind recunoașterea echivalenței unor indicatori specifici alimentelor și hranei pentru animale;
- (d) acorde o atenție specială nevoilor de dezvoltare, financiare și comerciale ale țărilor în dezvoltare, având în vedere asigurarea că standardele internaționale nu vor crea obstacole inutile pentru exporturile din țările aflate în dezvoltare;
- (e) promoveze consistența între standardele tehnice internaționale și legea alimentară, asigurându-se în același timp că nivelul înalt de protecție adoptat în Comunitate nu este redus”.

Articolul 14: Specific faptul că alimentele plasate pe piață trebuie să fie sigure. Declarație de asemenea cu claritate că un sistem de trasabilitate în care trasabilitatea loturilor de produse nu este utilizat va conduce la retragerea tuturor articolelor produse sau a unui anumit produs ca rezultat al unui incident sau crize. Dacă problema nu poate fi atribuită unui anumit lot de produse, atunci întreaga producție trebuie retrasă. Nivelul trasabilității, măsurat prin numerotarea loturilor și dimensiunea definită a loturilor este o decizie ce trebuie luat de fiecare afacere individuală din lanțul de aprovizionare/distribuție.

Textul spune: „Alimentele nu vor fi plasate pe piață dacă nu sunt sigure.” „6. Atunci când orice aliment care nu este sigur face parte dintr-un lot, grup sau încercătură de alimente din aceeași clasă sau descriere, se va presupune că toate produsele din acel lot, grup sau încercătură sunt de asemenea nesigure, cu excepția cazului în care ca urmare a unei evaluări detaliate nu există dovezi că restul lotului, grupului sau încercăturii este sigur.”

Articolul 17: se refer la responsabilitatea și capacitatea operatorilor de alimente și hrană pentru animale de a se asigura că alimentele și hrana respective satisfac cerințele europene și să verifice dacă aceste cerințe sunt satisfăcute la toate nivelurile proceselor de producție, procesare și distribuție aflate sub controlul lor.

Textul spune: „Operatorii de alimente și hrană pentru animale, la toate nivelurile proceselor de producție, procesare și distribuție din cadrul afacerilor sub controlul lor se vor asigura că alimentele sau hrana respective satisfac cerințele legii alimentare relevante pentru activitățile lor și vor verifica dacă aceste cerințe sunt satisfăcute.

Statele membre vor adopta legea alimentară și vor monitoriza și verifica dacă cerințele relevante ale acesteia sunt satisfăcute de operatorii alimentari și de hrană pentru animale la toate nivelurile proceselor de producție, procesare și distribuție.

În acest scop, vor menține un sistem de control oficial și alte activități potrivite circumstanțelor, incluzând comunicarea publică asupra siguranței și riscurilor alimentelor și hranei pentru animale, urmărirea siguranței acestora și alte activități de monitorizare acoperind toate nivelurile proceselor de producție, procesare și distribuție.”

Articolul 18: se refer la responsabilitatea și la capacitatea permanentă a fiecărui operator de alimente și hrană pentru animale de a urmări un pas înapoi și un pas înainte. Principalele cerințe sunt ca fiecare operator să poată identifica la orice moment al procesului cine (orice persoană) le-a furnizat acel produs (orice aliment, hrană pentru animale, orice animal destinat producerii de alimente sau orice substanță ce se intenționează sau se așteaptă să fie încorporat într-un aliment sau hrană pentru animale) și să poată identifica afacerile către care acele produse au fost livrate.

Un operator de alimente și hrană pentru animale este responsabil pentru a pune la dispoziția autorităților competente informațiile necesare, la solicitarea acestora.

Alimentele și hrana pentru animale plasate pe piață trebuie să fie etichetate sau identificate corespunzător pentru a facilita urmărirea lor.

Textul spune: „Trasabilitatea alimentelor, hranei pentru animale, animalelor destinate producției de alimente și a oricăror alte substanțe ce se intenționează sau așteaptă să fie încorporate într-un aliment sau hrană pentru animale va fi stabilită la toate nivelurile producției, procesării și distribuției. Operatorii de alimente și hrană pentru animale trebuie să poată identifica persoana de la care li s-au livrat alimentele, hrana pentru animale, animalele destinate producției de alimente și oricare alte substanțe ce se intenționează sau așteaptă să fie încorporate într-un aliment sau hrană pentru animale. În acest scop, acești operatori vor implementa sisteme și

proceduri care să permit ca aceste informații să fie disponibile pentru autoritățile competente, la solicitarea acestora. Acești operatori vor implementa sisteme și proceduri pentru a identifica celelalte afaceri care care produsele lor au fost livrate. Aceste informații vor fi făcute disponibile autorităților competente, la solicitarea acestora. Alimentele sau hrana pentru animale ce sunt plasate pe piață sau pentru care există probabilitatea de a fi plasate pe piață în Comunitate vor fi etichetate și identificate adecvat pentru a le facilita trasabilitatea, prin documente și informații relevante, în conformitate cu cerințele relevante ale unor reglementări mai specifice.”

Articolul 19: se referă la necesitatea ca fiecare operator să dețină proceduri dovedite de retragere/colectare și management al crizelor. Principalele cerințe sunt:

1. Fiecare operator trebuie să inițieze imediat proceduri de retragere de pe piață a oricărui aliment (importat, produs, procesat, fabricat sau distribuit) care nu este în conformitate cu cerințele europene și să informeze autoritățile competente. Acesta trebuie de asemenea să informeze consumatorii cu privire la motivul retragerii și dacă este necesar, să colecteze produsele respective de la aceștia.
2. Fiecare operator responsabil cu activități de distribuție sau desfacere trebuie să inițieze proceduri de retragere de pe piață a produselor care nu sunt conforme cu cerințele europene și să contribuie la siguranța alimentelor prin transmiterea de informații relevante, prin cooperarea în acțiunile întreprinse de producători, procesatori, fabricanți și/sau autoritățile competente. Acesta trebuie de asemenea să informeze imediat autoritățile competente în cazul în care consideră sau are motive să creadă că un aliment, care a fost plasat pe piață, poate fi nociv pentru sănătatea umană.

Textul spune: „Dacă un operator de alimente consideră sau are motive să creadă că un aliment pe care l-a importat, produs, procesat, fabricat sau distribuit nu este în conformitate cu cerințele privind siguranța alimentară, acesta va iniția imediat proceduri pentru retragerea alimentului respectiv de pe piață în cazurile în care acel aliment a ieșit de sub controlul imediat al aceluși operator inițial și va informa autoritățile competente în consecință. În cazurile în care produsul a ajuns la consumatori, operatorul va informa eficient și cu exactitate consumatorii asupra motivului retragerii, și dacă este necesar, va colecta de la consumatori produsele deja livrate acestora când alte măsuri nu sunt suficiente pentru a obține un nivel înalt de protecție a sănătății.

Un operator alimentar responsabil cu activități de distribuție sau desfacere care nu afectează ambalajul, etichetarea, siguranța sau integritatea alimentelor vor iniția, în limitele activităților lor, proceduri

pentru retragerea de pe piață a produselor care nu sunt în conformitate cu cerințele pentru siguranța alimentară și va contribui la siguranța alimentelor prin transmiterea de informații relevante necesare pentru a urmări un aliment, cooperând la acțiunile întreprinse de producători, procesatori, fabricanți și/sau autorități competente.

Un operator alimentar va informa imediat autoritățile competente în cazul în care consideră sau are motive să creadă că un aliment plasat pe piață poate fi nociv pentru sănătatea umană. Operatorii vor informa autoritățile competente cu privire la acțiunile întreprinse pentru a preveni riscurile pentru consumatorii finali și nu va împiedica sau descuraja nici o persoană de la a coopera, în conformitate cu legile și practicile legale naționale, cu autoritățile competente, atunci când aceasta poate preveni, reduce sau elimina un risc ridicat de un aliment.

Operatorii alimentari vor colabora cu autoritățile competente pentru acțiunile întreprinse pentru reducerea sau evitarea riscurilor ridicate de un aliment pe care aceștia îl livrează sau l-au livrat.”

1.9. PRINCIPIILE GENERALE ALE LEGISLAȚIEI ALIMENTARE – AUTORITATEA EUROPEANĂ DE SECURITATE A ALIMENTELOR EFSA

1. Obiectiv

Să se asigure un nivel ridicat al protecției sănătății persoanelor și a intereselor consumatorilor veghind în același timp la funcționarea efectivă a pieței interne prin :

- stabilirea nivelului comunitar și național, a principiilor generale ale legislației alimentare;
- crearea Autorității europene de securitate a alimentelor;
- fixarea de proceduri relative ale securității bunurilor alimentare.

2. Act

Reglementarea (CE) nr. 178/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2002, stabilește principiile generale și prescripțiile generale ale legislației alimentare, instituind **Autoritatea europeană a securității alimentelor** și fixând procedurile relative ale securității mrfurilor alimentare [Jurnalul oficial L 31 din 01.02.2002].

3. Sinteza

1. „Cartea Albă” privind securitatea alimentară subliniază necesitatea unei politici axată pe o bază științifică solidă și pe o legislație modernizată. Această reorganizare generală a legislației comunitare vizează să restaureze încrederea consumatorilor care a zguduit crizele alimentare recente asociind ansamblul părților cuprinse; marele public, organizațiile neguvernamentale, asociațiile profesionale, partenerii comerciali și organizațiile comerțului internațional.

2. **Libera circulație a mărfurilor alimentare sigure și sănătoase** este un principiu esențial al bunei funcționări a pieței interne. Diferențele între legislațiile alimentare ale Statelor membre întrevăd câteodată libera circulație a mărfurilor alimentare. Este deci necesar să se definească la nivel comunitar **o bază comună pentru măsurile care guvernează mărfurile alimentare și alimentele pentru animale.**

3. După adoptarea unui demers global și integrat “de la ferm până pe masă” „negocieri”, **legislația trebuie să ia în considerare toate aspectele lanului producției alimentare:** mai întâi producția, transformarea, transportul, distribuția, până la distribuția produselor alimentare sau alimentelor pentru animale. În toate etapele acestui lan, **responsabilitatea juridică de a veghea la securitatea bunurilor alimentare** incumbă proprietarului afacerii. Un sistem similar trebuie să se aplice și proprietarilor sectorului alimentației animale.

4. Crearea „**Autorității europene de securitate a alimentelor (EFSA)**” (European Food Safety Authority) sprijină sistemul actual al suportului științific și tehnic. Misiunea sa esențială va fi de a furniza un ajutor științific independent și de a crea o rețea în vederea unei cooperări drepte cu organismele analoge în sânul Statelor membre. Va evalua riscurile legate de lanul alimentar și va informa marele public asupra riscurilor reale și emergente.

5. În fine, crizele alimentare recente au demonstrat necesitatea de a se ameliora procedurile relative ale securității alimentare. Se convine mai ales să se lărgească sistemul de alertă rapidă și de a identifica măsurile de urgență și de gestionare a crizei. Un Comitet permanent al pieței alimentare și al sănătății animale vede în mod egal ziua și înlocuiește comitetele permanente actuale.

Legislația alimentară generală

6. Legislația alimentară generală acoperă toate etapele lanțului alimentar. **Principiile și procedurile în vigoare actuale menite în materie de legislație alimentară, trebuie să se adapteze la cele mai bune detalii și cel mai târziu până la 1 ianuarie 2007.**

Principii generale

7. Legislația alimentară se conduce numai după obiectivele următoare:

- protecția vieții și a sănătății persoanelor, protecția intereselor consumatorilor înănd cont de protecția sănătății și de binele animalelor (starea de sănătate), de sănătatea planetei și mediului înconjurător;
- realizarea liberei circulații în Comunitate a bunurilor alimentare și alimentelor pentru animale;
- luarea în considerare a normelor internaționale existente sau în pregătire.

8. Legislația alimentară se orientează, în principal, asupra analizei riscurilor, fundamentată pe probe științifice disponibile. În virtutea principiului precauției, Statele membre și Comisia adoptă măsuri provizorii și potrivite ale managementului riscului a cărui evaluare relevă probabilitatea efectelor nocive asupra sănătății.

9. Cetățenii sunt consultați într-o manieră transparentă, direct sau prin intermediul organismelor reprezentative, în cursul elaborării, al evaluării și al revizuirii legislației alimentare. Atunci când un produs alimentar sau un aliment pentru animale poate prezenta un risc, puterile publice (administrația) informează populația despre natura riscului asupra sănătății umane sau animale.

Obligații generale ale comerțului de bunuri alimentare

10. Marfurile alimentare și alimentele pentru animale importate în scopul de a fi oferite pe piață sau exportate spre o altă țară respectă prescripțiile aplicabile legislației alimentare comunitare.

11. Comunitatea și Statele membre contribuie la elaborarea normelor tehnice internaționale referitoare la marfurile alimentare și alimentelor pentru animale respectând normele internaționale sanitare și fitosanitare.

Prescripțiile generale ale legislației alimentare

12. Orice produs alimentar nu este scoas pe piață dacă este periculos pentru sănătate și/sau impropriu consumului. Pentru a determina dacă o marfă alimentară este periculoasă, se țin cont de condițiile utilizării normale, de informația furnizată la consumator, de efectul probabil imediat sau întârziat

asupra sănătății, de efectele toxice cumulate și eventual de sensibilitățile sanitare particulare ale unei categorii specifice de consumatori. Atunci când marfa alimentară periculoasă face parte dintr-un lot sau încercătură, totalitatea lotului este presupusă a fi periculoasă.

13. Nici un aliment pentru animale nu este scos pe piață sau dat animalelor producătoare de mrfuri alimentare dacă este periculos. **Un aliment pentru animale este periculos dacă are un efect nefast asupra sănătății umane sau animale. Totalitatea unui lot este considerat periculos, atunci când conține un aliment periculos pentru animale.**

14. În toate etapele lanțului alimentar, proprietarii veghează dacă bunurile alimentare sau alimentele pentru animale răspund prescripțiilor legislației alimentare. **Statele membre controlează aplicarea acestei legislații verificând respectarea de către cei ce exploatează afacerile și fixează sursele și sancțiunile aplicabile în caz de violare a acestora.**

15. Transportarea mrfurilor alimentare, a alimentelor pentru animale, a animalelor producătoare de produse alimentare este stabilită în toate etapele producției, a transformării și distribuției. La acest efect, producătorii sectoarelor vizate pun în aplicare sisteme și proceduri care permit această trasabilitate.

16. Dacă un producător consideră că un aliment pentru animale sau o altă hrană alimentară pe care a importat-o, produs-o, transformat-o, fabricat-o sau distribuit-o este nocivă pentru sănătatea umană sau animală, angajează imediat procedurile de retragere de pe piață și informează autoritățile competente ca și pe utilizatori.

Autoritatea europeană de securitate alimentară

17. Se instituie Autoritatea securității alimentelor (EFSA). Ea are ca **misiune de a furniza păreri și asistență științifică și tehnică în toate domeniile având un impact asupra securității alimentare.** Ea constituie o sursă independentă de informații asupra tuturor problemelor relevante pentru aceste domenii și asigură comunicarea asupra riscurilor față de marele public.

18. Participarea la EFSA este deschisă Statelor membre, de Uniunea Europeană, astfel încât să aplice legislația comunitară în materie de securitate alimentară.

19. Autoritatea este dotată cu personalitate juridică. Curtea de Justiție a Comunității europene este competentă să statueze, în caz de litigiu, în materie de răspundere contractuală.

Sarcini ale autorității

20. În domeniile relevând competența sa, sarcinile Autorității europene de securitate a alimentelor sunt următoarele:

- **A furniza instituțiilor europene și Statelor membre cele mai bune practici științifice** posibile ale propriei sale inițiative sau la cererea Comisiei, a Parlamentului european sau a unui stat membru. Aceste practici științifice independente se referă la securitatea alimentară și a altor materii conexe (alimentația și sănătatea animalelor, controale fitosanitare, OGM, nutriție, etc). Servesc ca bază a deciziilor politice în materie de probleme de risc. Comisia fixează pentru Autoritate liniile directoare, în ceea ce privește evaluarea științifică a substanțelor, a produselor sau procedurilor pe care legislația comunitară o supune unui sistem de autorizare prealabil sau de înregistrare pe o listă pozitivă.

- A promova și coordona punerea la punct a unor metode uniforme de evaluare a riscurilor.

- **S furnizeze o asistență științifică și tehnică a Comisiei.** Scopurile asistenței științifice și tehnice constau în activități privitoare la determinarea, dezvoltarea evaluarea liniilor directoare. Comisia poate face, de asemenea, apel la Autoritate în cadrul procedurilor de gestionare a crizelor.

- **S comande studiile științifice necesare îndeplinirii misiunii sale** evitând dubla folosire cu programele europene și naționale de cercetare.

- **S cerceteze, să recolteze, să analizeze și să rezume datele științifice și tehnice** asupra consumurilor alimentare și a expunerii persoanelor la riscuri.

Comisia publică un raport asupra sistemelor de colectare de date existente la nivelul comunitar.

- **Duce o acțiune de identificare și caracterizare a riscurilor emergente.** Autoritatea stabilește procedurile de control înainte de a cerceta, a culege, a disemina și analiza informațiile care permit identificarea riscurilor emergente.

- **S stabilească rețele europene ale organismelor active în domeniul securității alimentare. Autoritatea participă la sistemul alertei rapide care leagă Comisia și Statele membre.** Încurajează schimbul de informații, cunoștințele și practici bune, coordonarea acțiunii, astfel încât să aibă succes punerea în aplicare a proiectelor comune. Comisia publică un inventar a sistemelor de colectare a datelor existente la nivelul comunitar.

- Să aduc o susținere științifică și tehnică în vederea ameliorării cooperării între Comisie, statele candidate, organismele internaționale și statele membre.
- Să vegheze ca publicul și părțile interesate să primească informații fiabile, obiective și de încredere.
- Să exprime concluzii și orientări asupra problemelor relevante misiunii sale.

Proceduri relative la securitatea bunurilor alimentare

26. Procedurile legate de securitatea alimentară necesită o reală ameliorare. Se înțelege mai ales înființarea unui sistem de alertă rapidă a bunurilor alimentare și a tuturor alimentelor pentru animale, de a identifica m surile de urgență și de gestionare a crizei și de a crea un comitet permanent al lanțului alimentară și al sănătății animale.

Sistemul de alertă rapidă

27. Este stabilit un sistem de alertă rapidă de notificare a unui risc direct sau indirect pentru sănătatea umană care derivă din bunurile alimentare sau de la alimentele pentru animale. Acest sistem asociază statele membre, EFSA (Autoritatea Europeană de Securitatea Alimentelor), Comisia care asigură gestionarea, statele candidate, statele terțe și organizațiile internaționale competente. Când un membru al Consiliului este informat de existența unui risc grav, el avertizează Comisia care transmite imediat informația în sânul Consiliului.

28. Prin acest sistem de alertă rapidă, statele membre notifică Comisiei și motivează :

- orice m sură care vizează restrângerea scoaterii pe piață sau impunerea retragerii bunurilor alimentare sau a alimentelor pentru animale;
- orice acțiune cu implicații având ca obiect împiedicarea sau regularizarea utilizării bunurilor alimentare sau a alimentelor pentru animale;
- orice caz de respingere a unui lot de produse alimentare sau de alimente pentru animale printr-un post frontalier al Uniunii Europene.

29. Dacă ele privesc un risc alimentară, informațiile difuzate în sânul Consiliului de alertă trebuie să fie puse la dispoziția marelui public.

Situații de urgență

30. Când bunurile alimentare sau alimentele pentru animale, de origine comunitară sau importate dintr-o țară, comportă un risc serios pentru sănătatea umană, Comisia ia, fără întârziere, din proprie inițiativă sau la cererea unui stat membru care nu poate singur face față situației de urgență, una sau mai multe din măsurile următoare:

- pentru produsele de origine comunitară : suspendarea scoaterii pe piață sau a utilizării, fixarea condițiilor speciale, punerea în aplicare a oricăror măsuri conservatoare potrivit ;
- pentru produsele importate dintr-o țară : suspendarea importurilor, fixarea condițiilor speciale, punerea în aplicare a oricăror măsuri conservatoare potrivit .

31. Într-un termen de două zile maximum, Comisia confirmă, abrogă sau prorogă măsurile adoptate.

32. Când un stat membru informează oficial Comisia privind necesitatea de a lua măsuri de urgență și când Comisia nu acționează, acest stat membru poate lua măsuri conservatoare. El informează imediat celelalte state membre și Comisia privind această chestiune. Într-un termen de 10 zile lucrătoare, Comisia sesizează Comitetul permanent al lanțului alimentar și a sănătății animale în vederea prorogării/amânării, modificării sau abrogării măsurilor conservatoare naționale.

33. Când un stat membru estimează că măsurile conservatoare ale unui alt stat membru sunt incompatibile cu prezenta reglementare sau susceptibile să afecteze funcționarea pieței interne, el sesizează Comisia cu scopul de a ajunge la o soluție pregătită/gândită. În lipsă de acord, Comisia poate adresa o cerere de avizare Autorității europene.

Plan general de gestionare a crizelor

34. În strânsă cooperare cu EFSA și statele membre, Comisia stabilește un plan general pentru gestionarea crizelor. Acest plan precizează situațiile care implică riscuri directe sau indirecte pentru sănătatea umană neprevăzute de prezenta reglementare ca și modalitățile practice necesare pentru a conduce criza care va ieși de aici.

35. Când o situație care implică un risc grav nu poate fi înfruntată în cadrul dispozițiilor existente, Comisia pune imediat în aplicare o celulă de criză la care poate participa EFSA furnizând un suport științific și tehnic. Această celulă de criză colectează și evaluează toate datele pertinente și identifică opțiunile disponibile pentru a preveni, elimina sau reduce riscul pentru sănătatea umană.

Comitet permanent al lanului alimentar i a s n t ii animale

36. Este creat un Comitet permanent al lanului alimentar i a s n t ii animale. Compus din reprezentanți ai statelor membre i prezidat de reprezentatul Comisiei, el se organizează pe secțiuni cu scopul de a acoperi toate materiile primite.

Bibliografie

1. Butrand Robert – *La gestion de crise en agroalimentaire. Anticipation et pilotage*, AFNOR, 2002.
2. Chi-Dung Ta – *Trasabilité totale en agroalimentaire, Méthodologie, pratique et suivi*, AFNOR, 2002.
3. Laurent Léveque et Stéphane Mathein – *Management intégré dans l'agroalimentaire. Les clés de la réussite*, AFNOR, 2002.
4. Jean-Luc Viruéga – *Traçabilité. Outils, méthodes et pratiques*. Editions d'Organisation, Paris, 2005.
5. www.europa.eu.int
6. www.legi.ro